

vergadering **7**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 november 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs – 1750 (2018-2019) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de benoeming van de nieuwe gouverneur voor de provincie Oost-Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Geert Bourgeois, minister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de ruzie binnen de regering over de benoeming van een gouverneur voor de provincie Oost-Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de stand van zaken in de procedure tot het aanstellen van een nieuwe provinciegouverneur in Oost-Vlaanderen	6
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het naleven van de vergunningsvoorwaarden door de firma Vrouwen Rijschool	
ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een rijschool enkel voor vrouwen	10
ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heractivering van de IJzeren Rijn en de kostenverdeling hiervan	14
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend aantal slachtoffers van tienerpooiers	
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers en de opvang van hun slachtoffers	
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers	
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers	18
ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de economische terugverdieneffecten voor Vlaanderen van de aankoop van de F-35- gevechtsvliegtuigen	26
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over controle en sanctionering van werkzoekenden door de VDAB	30

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een intensievere jacht op everzwijnen	
ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de schade veroorzaakt door een overpopulatie aan everzwijnen	34
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het lerarenloopbaanpact	
ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend lerarentekort in Vlaanderen en Brussel	40
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het beleid voor hoogbegaafde leerlingen	46
ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aanwending van privaat spaarkapitaal voor overheidsinvesteringen	51
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen – 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie – 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	55
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen – 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	59
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie – 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	59
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de verdeling van de reserves van de krachtens de AKBW erkende vrije fondsen op het moment van de overname van het beheer en van de betaling van de kinderbijslag door een deelentiteit – 1682 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	60
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheids-overdracht tussen de kinderbijslagfondsen – 1685 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	61

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over toegankelijkheid en gelijke kansen voor personen met een handicap, naar aanleiding van het Gentse mobiliteitsbeleid – 1708 (2018-2019) – Nr. 1 Verslag	61
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs – 1750 (2018-2019) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	62
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen – 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie – 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de verdeling van de reserves van de krachtens de AKBW erkende vrije fondsen op het moment van de overname van het beheer en van de betaling van de kinderbijslag door een deelentiteit – 1682 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheids-overdracht tussen de kinderbijslagfondsen – 1685 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	64
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	64
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	66
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	66

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Karin Brouwers, Herman De Croo, Ward Kennes, Elke Sleurs, Ludo Van Campenhout, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Rob Beenders, Stefaan Sintobin: familieverbindingen;

An Moerenhout, Martine Taelman, Bart Van Malderen, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 60/6)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs – 1750 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, naar aanleiding van de actualiteit, namelijk het feit dat er maar geen nieuwe gouverneur benoemd geraakt in Oost-Vlaanderen, zou ik u willen verzoeken om straks aan het parlement een voorstel van resolutie van de heer De Loor en mezelf betreffende de aanstellingsprocedure voor gouverneurs voor te leggen om hoogdringend te agenderen en te bespreken, zodat we als parlement onze verantwoordelijkheid kunnen nemen en ervoor kunnen zorgen dat de regering eindelijk een gouverneur kan benoemen. Het voorstel van resolutie is reeds ingediend.

De voorzitter: Deze tekst wordt nu rondgedeeld. Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de benoeming van de nieuwe gouverneur voor de provincie Oost-Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de ruzie binnen de regering over de benoeming van een gouverneur voor de provincie Oost-Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de stand van zaken in de procedure tot het aanstellen van een nieuwe provinciegouverneur in Oost-Vlaanderen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, minister-president, collega's, het zag er goed uit. Het zag er goed uit, want tijdens de vorige legislatuur was er hier in dit huis een kamerbrede consensus over een nieuwe, open procedure voor het aanstellen van provinciegouverneurs. De sleutelwoorden daarbij waren 'maximale transparantie' en 'een rol voor dit Vlaams Parlement', zodat de procedure objectief zou kunnen verlopen.

Maar tijdens de voorbije weken bleek overduidelijk dat er opnieuw politiek getouwtrek was over de aanstelling van de Oost-Vlaamse provinciegouverneur, met gisteren een serieuze coup de théâtre. Er was één kandidate die haar kandidatuur terugtrok omdat de resultaten van het assessment gelect waren in de pers. Dan was er de voorzitter van Open Vld, die openlijk zei dat er fouten zijn gemaakt in de procedure en die aanstuurt op het overdoen van de procedure.

Collega's, we stellen ons de vraag hoe deze Vlaamse Regering er in hemelsnaam in geslaagd is om politiek getouwtrek en een politiek moddergevecht te organiseren omtrent deze aanstelling.

Minister-president, kunt u garanderen dat er geen fouten zijn gemaakt in deze procedure die tot gevolg kunnen hebben dat de procedure nietig wordt verklaard en moet worden overgedaan? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister-president, collega's, de afgelopen dagen deden pijn aan de ogen. Ze deden pijn aan de ogen en raken, wat mij betreft, de fundamente van de politiek. Het schouwspel dat we in de kranten en de media hebben gezien, is eigenlijk een voedingsbodemp voor en een voeder van antipolitiek.

Hoe is het anno 2018 mogelijk dat, na de afspraak van vijf jaar geleden over een procedure, sommigen daar hun broek aan vegen als de uitslag hun niet aanstaat? Hoe is het anno 2018 mogelijk dat sommige partijvoorzitters vanuit een radiostudio een Vlaamse Regering beginnen te gijzelen omdat de uitslag hun niet aanstaat? Hoe is het mogelijk, anno 2018, dat een lid van dit parlement, Herman De Croo – hij is er niet –, vindt dat het een traditie en een recht is van zijn partij om een gouverneur te benoemen? Dan zijn we zeer ver heen. Dan zijn we zeer ver heen. Hoe is het mogelijk dat de resultaten van een assessment gewoon in de krant staan? Ook dat mag worden gezegd.

En dan, minister-president, kom ik bij u, want u bent toch diegene die tijdens de vorige legislatuur als minister heeft meegewerkt aan die nieuwe procedure. Een nieuwe open, transparante procedure, waarbij zeer velen het eens waren om op die manier de gouverneur te benoemen.

Ik heb eigenlijk maar één heldere vraag voor u: gaat de Vlaamse Regering de gestarte procedure afwerken en dus binnenkort een nieuwe gouverneur voor Oost-Vlaanderen benoemen? Dat is, wat mij betreft, de enige essentiële vraag die op tafel ligt. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister-president, wat een triest en beschamend politiek schouwspel was het waar de burgers de afgelopen dagen getuige van waren. Het was een schouwspel waarbij twee regeringspartijen via de media, al dan niet voor de camera's, hun gelijk probeerden te halen. Het is net alsof de oude politieke cultuur, met de politieke benoemingen, terug is van nooit weggeweest. Het leidt mij tot de conclusie dat de procedure die in 2014 werd vastgelegd, te halfslachtig is om tot goede resultaten te leiden. Wij vragen dus een objectieve rekrutering voor dergelijke belangrijke posten. Mijn vraag is duidelijk, eenvoudig en klaar, en ik denk dat de burger er ook recht op heeft: hoe zult u die knoop ontwarren en – misschien nog belangrijker – wanneer zult u hem doorhakken?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, de procedure is gevoerd conform het besluit tot aanstelling en selectie van de gouverneur. Ze is gebeurd na een open oproep en na een selectie door een onafhankelijk selectiebureau op basis van vastgelegde criteria, criteria met een competentieprofiel dat we inderdaad, collega De Loor, samen besproken hebben. Ik heb in de vorige regeerperiode een conceptnota naar het parlement gebracht en daarna is het volledige competentieprofiel, zowel de waardegebonden als de vaktechnische competenties, vastgelegd. Dat is vervolgens opgenomen in de functiebeschrijving die door de Vlaamse Regering is goedgekeurd op 23 maart van dit jaar.

Op basis van die procedure heeft het selectiebureau vijftien kandidaten geschikt bevonden. Het besluit bepaalt dat de Vlaamse Regering uit die lijst van geschikt bevonden kandidaten de meest geschikte kiest. Ik openbaar geen enkel geheim als ik zeg dat de regering daarover nog niet tot een consensus gekomen is. Die consensus is nodig, want ingevolge de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen beslissen wij per consensus. Ik kan dus geen zaken ter stemming leggen binnen de regering. We moeten het met zijn allen eens zijn.

Als u dus vraagt wanneer wij een beslissing zullen nemen, dan moet ik vandaag zeggen dat ik dat niet weet, maar het zal vermoedelijk op een vrijdag zijn, collega's. Ik kan wel bevestigen dat de procedure stopzetten niet kan. Dat wil ik heel duidelijk maken. Stopzetten kan niet, dat zou alleen kunnen als de regering beslist dat geen enkele van de vijftien – ondertussen dertien – kandidaten geschikt is. Ik denk dat we daar op een juridisch motiveringsprobleem botsen. We hebben een zeer sterke motiveringsplicht. Bovendien botsen we ook op een intellectueel correct probleem, als we als regering zeggen dat er van de vijftien geschikt bevonden kandidaten geen enkele geschikt is. Dan zetten we de deur naar procedures open.

De procedure is volledig verlopen conform het boekje, conform het besluit en conform de principes die vastgelegd in de conceptnota en besproken zijn in het parlement. Het extern bureau heeft er bovendien voor gezorgd dat er een uniforme standaard gehanteerd werd ten aanzien van elk van de kandidaten, met

inhoudelijke richtlijnen die nageleefd zijn, met nabesprekingen door de hoofdassessor. Die laatste stond trouwens altijd mee aan het roer en heeft ervoor gezorgd dat de leidraad en de criteria voor iedereen gelijk waren, zodat wij een dossier hadden waarop wij onze beslissing konden baseren.

Stopzetten is dus geen optie. Stopzetten zou vergen dat de regering zou beslissen dat geen enkele van die kandidaten geschikt is, en dat is, wat mij betreft – dat moge duidelijk zijn –, niet aan de orde.

Kurt De Loor (sp.a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord, maar ik word er niet veel wijzer van. Ik vind dat het hoog tijd wordt om klare wijn te schenken, omdat er heel veel onduidelijkheden zijn. Ik hoor enerzijds van een coalitiepartner van u dat er fouten zijn gemaakt in de procedure. U zegt dat er geen fouten zijn gemaakt. 'Er is geen rangschikking, er is wel een rangschikking.' Ik vraag me af wat het nu is, minister-president. Wat is het nu?

Moet dit leiden tot een optimalisering van deze procedure? Wij zijn met sp.a van oordeel van wel, zodat de transparantie veel beter wordt en zodat ook het parlement een maximale rol krijgt toebedeeld. Daar gaat het voorstel van resolutie over dat collega Vandenbroucke daarnet heeft aangekondigd.

Dan wil ik het nog hebben over de fouten. Als resultaten van assessments zomaar in de pers worden gegooid en de privacy daarmee wordt geschonden, is dat dan oké voor de procedure? En als er bij monde van een aantal Open Vld-vertegenwoordigers wordt gezegd dat de regels 'en cours de route' zijn veranderd en de bepalingen zijn veranderd, dan stel ik mij daar vragen bij. En niet alleen ik, maar heel Vlaanderen stelt zich daar vragen bij.

Vandaar dat ik nog eens terugkom op mijn vraag: kunt u garanderen dat er geen fouten zijn gemaakt in deze procedure die tot gevolg kunnen hebben dat ze nietig wordt verklaard en dat ze moet worden overgedaan? (*Applaus bij sp.a*)

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, als ik uw antwoord goed beluister, dan moet ik eigenlijk vaststellen dat de Vlaamse Regering haar eenheid op dit moment kwijt is. U zegt in mijn ogen zeer terecht dat u vasthoudt aan die procedure. Zo heb ik toch uw woorden begrepen. U zegt: 'Ik sta garant voor de kwaliteit van die procedure. We hebben ze met zijn allen hier afgesproken. We hebben ze gevolgd.' U zegt dus luid en duidelijk: 'Ik hou vast aan die procedure.'

Een van uw coalitiepartners uit openlijk kritiek op die procedure. Eigenlijk komt u hier dus voor een parlement een beslissing die al dan niet genomen is en die al lang had moeten worden genomen, verdedigen. Spreekt u eigenlijk namens heel de Vlaamse Regering? Ik verwacht van de minister-president die het parlement toespreekt, dat hij namens heel die regering spreekt.

Ik ga mijn vraag dus herformuleren. Houdt de Vlaamse Regering vast aan de procedure en gaat u dus binnenkort een gouverneur benoemen?

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister-president, collega's, waar de Vlamingen wakker van liggen, is dat de oude politieke cultuur van politieke benoemingen blijkbaar nog altijd standhoudt in 2018. De discussie gaat er niet over dat de resultaten al dan niet in de pers zijn verschenen. Wat zou dat in godsnaam een schending van de privacy zijn? Voor mijn part mogen alle resultaten van de shortlistkandidaten openbaar worden gemaakt.

Laat het ons eenvoudig stellen, minister-president. Wie het beste scoort volgens de assessmentprocedure, zou moeten worden benoemd zonder dat men rekening houdt met de partijkaart die de mevrouw of de mijnheer in kwestie heeft.

Minister-president, wanneer zult u die knoop doorhakken? U spreekt over vrijdag. Ik hoop dat dit overmorgen is, en niet volgende maand.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Rzoska, wees ervan overtuigd: ik spreek namens de hele regering in deze zaak. Ik ben niet verantwoordelijk voor wat buiten de regering wordt gezegd door andere mensen. Ik spreek namens de regering en ik heb u gezegd hoe het verloop van de procedure is geweest en waar we staan. Ik verklap geen enkel geheim als ik zeg dat we niet tot een consensus zijn gekomen. Ik hoop dat de gemoederen wat zullen bedaren, dat we wat tijd kunnen vinden om alsnog tot een beslissing te komen.

Ik kan u intussen wel zeggen, collega's, dat er geen problemen zijn inzake continuïteit van het bestuur.

Er is een waarnemend gouverneur aangesteld, die bevoegdheid heeft vanaf 1 november, de dag van het vertrek van de afscheidnemend gouverneur, zodat er continuïteit is, zodat er geen enkel hiaat is, zodat alle functies, zowel voor de Federale als voor de Vlaamse Regering, kunnen worden uitgeoefend.

Ik betreur, met u, de heisa. Ik betreur, met u, de commotie die daarrond is ontstaan. En dit vooral omdat het ging om een procedure, een primeur, bij uitstek een procedure waarvan iedereen, ook dit parlement, wilde dat het een gedepolitiseerde uitkomst zou krijgen. Dat is alsnog niet gelukt, collega's. Maar die procedure is wat mij betreft correct uitgevoerd. Er is geen enkele rechtsgrond om die procedure stop te zetten, op risico van procedures bij de Raad van State.

We moeten ook niet, mijnheer De Loor, spreken over een rangschikking. Het besluit bepaalt niet dat er een rangschikking is. Wat bepaalt het besluit wel? Ik herhaal wat ik gezegd heb. Het selectiebureau selecteert de kandidaten die geschikt zijn. Uit die geschikte kandidaten kiest de regering de meest geschikte kandidaat. Er is geen rangschikking gemaakt. Maar op elk van die competenties halen de kandidaten een score. Het is dan aan de regering om te beslissen wie op dat vlak het meest geschikt is, aan de hand van de criteria die zijn vastgelegd, die in de conceptnota stonden en die in het besluit van de Vlaamse Regering staan, opgenomen in het functieprofiel, in de functieomschrijving.

Ik hoop dus dat, na alle heisa, na alle discussie, de gemoederen wat kunnen bedaren. Ik hoop dat we hier na verloop van tijd uit kunnen geraken. Nogmaals: voor het bestuur in de provincie Oost-Vlaanderen, voor de coördinatie van de veiligheidsaspecten, voor de coördinatie van de complexe projecten, de taken van de gouverneur, de contacten met de lokale besturen, voor de coördinatie van de buitendienst van de Vlaamse overheid, de relaties, de hiërarchische – voor zover die er nog zijn – voogdijrelaties bij de gemeentebesturen, is er geen enkel probleem, aangezien er op dit ogenblik een waarnemend gouverneur is, met volheid van bevoegdheid. (*Applaus bij N-VA*)

Kurt De Loor (sp.a): Minister-president, het is hoog tijd om klare wijn te schenken. U zegt – en dat stond ook in de oorspronkelijke procedure – dat er geen rangschikking wordt opgesteld. Nochtans zegt de minister van Binnenlands Bestuur dat de eerst gerangschikte kandidaat de kandidaat is die door haar wordt voorgedragen. Dat zegt zij. En dat zegt hijzelf ook in een interview op TV OOST. Minister-president, ik nodig u uit om dat eens samen met mij te bekijken.

Collega's, het valt mij op dat deze Vlaamse Regering opnieuw collectief naar de vernieling gaat. Maar jammer genoeg sleurt ze vijftien kandidaten die geschikt zijn om provinciegouverneur te worden in Oost-Vlaanderen, mee in die val. En dat is doodjammer. Dat is doodjammer, minister-president, voor alle Oost-Vlaamingen. Dat is ook doodjammer voor de politiek in haar globaliteit. En dat is ook doodjammer voor die vijftien kandidaten, want zij werden alle vijftien geschikt

bevonden. En ten slotte is het ook doodjammer, minister-president, voor diegene die uiteindelijk wél zal worden aangesteld als provinciegouverneur van Oost-Vlaanderen. Want hij of zij zal zich nooit kunnen ontdoen van het politieke gekrakeel, het politieke moddergevecht en het getouwtrek dat hiermee gepaard is gegaan. En dat is bijzonder jammer. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik leer van u dat de voltallige Vlaamse Regering vasthoudt aan de procedure. En de afgelopen week in het politieke landschap, met een benoeming van een directeur bij de Nationale Bank, met deze vaudeville, heeft de politiek in haar algemeenheid – en ik weet dat die u na aan het hart ligt – geen goed gedaan.

En ik moet eerlijk zeggen, collega's van Open Vld, dat ik het onvoorstelbaar vind dat jullie buiten langs alle kanten toeteren en dat jullie hier, in dit halfroond, waar het te doen is – h́ier zit het politieke debat – onder de banken kruipen. Jullie kruipen onder de banken en komen eigenlijk zelfs niet tussen. Ik vind dat onvoorstelbaar! Dit parlement verdient beter, mijnheer Somers. Dit parlement verdient beter! *(Applaus bij de oppositie)*

Die politieke benoemingen, dat is een oud zeer, en daar moeten we van af. Ook van die provinciegouverneurs moeten we eigenlijk 'in the long run' af.

Mijnheer Somers, ik heb voor u een citaat mee uit een boekje dat u hopelijk goed kent, het tweede burgermanifest van Guy Verhofstadt. Hij eindigt zijn grote nieuwe politieke droom zo. Ik citeer: "Geen beheersposten in parastatale en overheidsbedrijven. Geen politieke benoemingen. Geen cumul van politieke mandaten. Geen verrijking. Geen cliëntelisme. Geen nepotisme. Geen leugens." Mijnheer Somers en collega's van Open Vld, ik hoop dat u dat boekje, dat ik uit de bibliotheek heb gehaald – het zijn een paar gele papiertjes – toch nog eens goed leest, want wat u deze week hebt gedaan, is antipolitiek voeden. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister-president, ik herhaal mijn oproep. U hebt een shortlist van vijftien kandidaten. Benoem de kandidaat die het hoogst scoort volgens de assessmentprocedure. Zo moeilijk kan dat niet zijn, zeker als u zelf zegt dat er geen unanimité moet zijn in de regering, enkel een consensus. Dat is bij mijn weten nog altijd een verschil.

Ten slotte, als de traditionele partijen spreken of klagen over de toenemende kloof tussen burger en politiek, dan hebt u dat enkel aan uzelf te danken. Door een dergelijke werkwijze, door deze politieke benoemingen, door deze moddergevechten, al dan niet voor camera's, zorgt u ervoor dat de kloof tussen burger en politiek inderdaad alleen maar groter wordt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het naleven van de vergunningsvoorwaarden door de firma Vrouwen Rijschool

ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een rijschool enkel voor vrouwen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Na deze verfrissende nieuwe definitie van 'consensus'... Minister, in april van dit jaar werd er een aanvraag ingediend voor de

oprichting van een vrouwenrijschool. U hebt daar ook onmiddellijk negatief op gereageerd, en u hebt daar voorwaarden aan gekoppeld. Die voorwaarden hielden eigenlijk in dat dat een rijschool moest zijn die toegankelijk is voor iedereen. Nu, wat zien we verschijnen in het Staatsblad? Vrouwen Rijschool. Dat betekent mijns inziens dat de voorwaarden werden geschonden. Ik vind dat dit ontoelaatbaar is in een Vlaanderen, in een België, in een Europa van de 21e eeuw, want dit werkt segregatie in de hand. Dit zorgt er eigenlijk voor dat we er impliciet, bijna expliciet aan toegeven dat we in een maatschappij zijn terechtgekomen waar vrouwen niet langer veilig zouden zijn in de buurt van mannen. Dat ligt eigenlijk in dezelfde lijn als de partij Islam, die zegt dat we vrouwen en mannen op de bus moeten scheiden omdat men niet veilig zou zijn, alsof mannen hun driften niet zouden controleren in de buurt van vrouwen.

Ik vind dat de politiek de duidelijke boodschap moet geven dat dit ontoelaatbaar is. Ik vind dat deze autorijschool voor vrouwen er niet mag komen, dat we net de boodschap moeten geven dat wij een regio zijn waar mannen en vrouwen gelijk zijn. We hebben hard en lang gestreden om die gelijkheid in te bedden in onze maatschappij, om die gelijkheid te garanderen. Minister, ik vraag u dan ook op welke manier u op deze evolutie zult reageren, en ik hoop dat u het met mij eens bent dat dit ontoelaatbaar is en dat we er alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat er geen eilandjes worden opgericht binnen onze maatschappij. Integendeel, we moeten ervoor zorgen dat er een verbinding is, dat er een vertrouwen is tussen mensen, ongeacht hun geslacht of afkomst.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, we hebben inderdaad enige tijd geleden al – ik denk dat het in april was – vernomen dat twee dames bezig zijn met een initiatief om een rijschool op te richten in het Antwerpse, enkel voor en door vrouwen. Zij motiveren dat als volgt – ik heb even het citaat erbij genomen: "Uit een enquête voor de Belgische markt bleek dat veel vrouwen zich ongemakkelijk voelen met een mannelijke begeleider. Ze worden dan wat onzeker en verlegen. Met een andere vrouw naast zich presteren ze beter." Minister, op het moment dat ik dat hoorde of las, heb ik u uiteraard onmiddellijk geïnterpelleerd. Ik was zeer tevreden dat u het toen eens was met mijn analyse, namelijk dat een dergelijk initiatief op zeer gespannen voet staat met onze gelijkheid tussen man en vrouw, met onze non-discriminatie, en dat dat lijkt af te stevenen op een soort segregatie, het maken van eilandjes, van apartheid binnen de inclusieve samenleving die we in Vlaanderen toch proberen te zijn.

U zei toen dat we dat niet willen. Die rijschool zal alleen worden vergund of een erkenning krijgen als ze heel nadrukkelijk niet discrimineert. U hebt toen gezegd dat u dit zult melden aan de initiatiefnemers. Dat zou intussen ook zijn gebeurd. Meer nog: u zou vragen om de naam aan te passen. Rijschool voor Vrouwen of Vrouwen Rijschool kan niet, want dat ademt in alles het tegenovergestelde uit van wat men dan ogenschijnlijk zou willen bedoelen.

Inmiddels zien we dat de oprichtingsakte in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd. Groot was dan ook mijn verbazing, minister, dat daarin gewag wordt gemaakt van de Vrouwen Rijschool. Dat lijkt er toch op te wijzen dat de dames in kwestie niet helemaal mee zijn met uw overigens duidelijke boodschap en dat ze toch volharden.

Welke maatregelen zult u treffen nu de initiatiefneemsters zich weinig lijken aan te trekken van uw oproep om niet te discrimineren bij de oprichting van deze Antwerpse rijschool?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb in april heel duidelijk gezegd dat er voor mij geen sprake kan zijn van een rijschool die discrimineert, of dat nu op religieuze of andere gronden is. Als je een rijschool hebt die zegt dat ze alleen instructeurs en klanten van een bepaald geslacht werven, kan dat voor mij niet. Dat is duidelijk. Ik heb dat ook laten weten via de geëigende kanalen aan de initiatiefnemers. Zij hebben me vervolgens schriftelijk laten weten dat ze geen discriminatoire intenties hadden. Ze hebben me ook een aanvraagdossier bezorgd. Ik heb hun met aandrang verzocht om een andere naam te hanteren dan die ze naar voren schoven, namelijk Vrouwen Rijschool of iets gelijkaardigs, om elke zweem van verdenking van discriminatoire intenties te vermijden. Dat wil dus heel duidelijk zeggen dat er geen vergunning komt wanneer ze diezelfde naam behouden.

Iets anders is wat men publiceert in het Belgisch Staatsblad. Dan gaat het over de oprichting van een vennootschap. Men is vrij om zijn vennootschap te noemen zoals men wil. Maar dit gaat over iets anders dan wat ik erken als rijschool. Trouwens: de meeste rijscholen hebben een vennootschap die anders heet dan hun rijschool zelf. Dat is schering en inslag.

Uw gevolgtrekking dat daarmee een vergunning is verleend, is fout. Ik heb geen enkele vergunning verleend en het is heel duidelijk: rijscholen die in woord of daad discrimineren, krijgen geen erkenning, geen vergunning. Ik heb dat in april gezegd en dat blijft ook vandaag zo.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is inderdaad zo dat er verschillende vennootschappen onder allerhande namen naar voren treden. Maar het is een feit dat deze oprichters, gezien de communicatie die u met hen hebt gevoerd, nog altijd uitgaan van een vennootschapsnaam die doet vermoeden dat het oud zeer van bij het begin van hun oprichting blijft bestaan. Men richt namelijk een vrouwenrijschool op vanuit het idee dat vrouwen zich niet veilig zouden kunnen voelen bij mannelijke instructeurs. Dat is een redenering die inderdaad een religieuze achtergrond heeft en bij bepaalde interpretaties binnen bepaalde religies hoort.

Het is gewoon de realiteit dat we hier duidelijk moeten stellen dat dit niet kan. Op welke manier zult u dit controleren? Want dat betekent dat die autorijschool zowel mannelijke als vrouwelijke instructeurs moet hebben en dat men geen keuze in mannelijke of vrouwelijke instructeurs heeft als men zich inschrijft. Zolang we geen controle hebben dat dit ook wordt gegarandeerd, vind ik dat dit ontoelaatbaar is en moet u duidelijk de politieke boodschap brengen dat dit in onze maatschappij geen manier van werken is.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): In tegenstelling tot de heer De Gucht vond ik uw antwoord, minister, heel duidelijk en ik dank u hiervoor. U bevestigt opnieuw dat deze praktijken niet kunnen en nooit zullen kunnen. Ik ga ervan uit dat er ook geen vergunning of erkenning zal worden afgeleverd indien men zich met deze rijschoolnaam aanmeldt.

Ik vind het dan wel een beetje dubbelzinnig dat men daar blijkbaar over liegt in de pers, want men zegt dat men de erkenning heeft gekregen, quod non. Ik noteer dat die nog niet verleend is en dat dat een duidelijke voorwaarde is.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Ik neem aan dat u dan de inspectiedienst ook zult instrueren, zoals u dat steeds doet, om controle uit te oefenen. Indien de rijschool zich aanmeldt onder een andere naam en beweert zowel mannen als vrouwen te zullen toelaten, moet dat nadien echt gecontroleerd worden om na te gaan of dat geen schijn is. Op dat vlak sluit ik me namelijk aan bij de collega: de

signalen zijn toch niet van die aard om te doen geloven dat men werkelijk van idee verandert en dat men werkelijk niet zal discrimineren bij het uitbouwen van die rijschool.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Dank u wel, voorzitter. Minister, ik discussieer hier graag, veel en herhaaldelijk met u over verkeersveiligheid. Maar wat mij betreft, zijn we op dit moment hier zelfs al te lang over aan het discussiëren. Er moet hier een heel duidelijk signaal komen dat dit absoluut niet door de beugel kan. Dat beleid moet gewoon grondig worden gehandhaafd. Daarmee is de discussie snel ten einde. Als het gaat over verkeersveiligheid, hebben we nog heel wat andere belangrijke zaken te bediscussiëren, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Minister, ik wil u ook vragen om absoluut geen vergunning af te leveren. Ik dacht dat ze afgeleverd was. Volgens de pers was dat ook zo, maar blijkbaar toch niet. Doe dat niet, want u wordt hier belogen en bedrogen langs alle kanten. In Merksem, het district van Antwerpen waar ik woon, moet u er gewoon maar eens langsrijden. Op de gevel staat in het groot 'vrouwenrijschool'. U kunt er niet naast kijken.

Dat heeft in de islamitische maatschappij een naam, namelijk 'taqiyya van de kafirs'. Dat wil in gewoon Vlaams zeggen dat men u beliegt en bedriegt. Het zijn huichelende moslima's en er is geen enkele reden om aan te nemen dat ze niet exact hetzelfde van plan zijn als in de Rotterdamse rijschool Salam Aleikum. Die is al enkele jaren actief en men laat er enkel en uitsluitend vrouwen lesgeven en vrouwen les volgen. Dit gebeurt op basis van een sharia die wij absoluut niet kunnen toelaten in onze samenleving. Dus ik vraag u, minister: wees daar heel streng op. Ik wil niet de verdere islamisering van Merksem, noch Antwerpen, noch Vlaanderen. Ik kijk daarop toe.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal de raadgevingen met betrekking tot de geloofwaardigheid van mensen uit Merksem ter harte nemen.

Voor alle duidelijkheid en nogmaals: er is geen vergunning, geen erkenning. Er is zelfs nog geen volledig dossier. Ook qua andere aspecten heeft men mijn administratie nog enkele vragen en bemerkingen bezorgd. Dus dat probleem doet zich niet voor.

Ik geef ook even mee dat we, met betrekking tot dit standpunt, ook niet over één nacht ijs gegaan zijn. Soms werd vanuit een bepaalde hoek de vraag gesteld of dat allemaal wel juridisch onderbouwd was. Ja, dat is juridisch onderbouwd. Ik heb ook een advies van de Vlaamse Ombudsdienst, die mijn stelling onderbouwt en onderschrijft.

Dus, we blijven op die lijn doorgaan, zelfs indien er een nieuw dossier wordt ingediend, met een nieuwe naamgeving, die dan wel afwijkt van het discriminatoire. Zelfs in dat geval zullen we ervoor zorgen dat er inspecties zullen plaatsvinden, en die zullen aangekondigd en onaangekondigd gebeuren. Wij laten dit dus absoluut niet los.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dus met andere woorden, als ik het goed begrijp, zal er geen vergunning worden verleend aan deze autorijschool. Ten

tweede zullen we er inderdaad op toezien dat er geen enkele rijsschool, waar dan ook in Vlaanderen, onder het mom van een soort van onveiligheidsgevoel ten aanzien van mannen, of van vrouwen vanuit een achtergrond die een complete absurditeit in zich draagt, wordt toegelaten. We zullen daar inderdaad zwaar op controleren om ervoor te zorgen dat dat waar Vlaanderen voor staat en dat waar België voor staat, inderdaad gerespecteerd wordt, namelijk de gelijkheid van man en vrouw, op elk moment, in elke mogelijke samenstelling van onze maatschappij.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik zal als uitsmijter dat citaat van daarnet eventjes anders stellen. Stel u voor dat het als volgt zou luiden: 'Uit een enquête voor de Belgische markt bleek dat veel blanken zich ongemakkelijk voelen met een niet-blanke begeleider. Ze worden dan wat onzeker en verlegen. Met een andere blanke naast zich, presteren ze beter. De initiatiefnemer in kwestie meent dat van discriminatie naar niet-blanken geen sprake is. We hebben niets tegen niet-blanken. Ze zijn altijd welkom om bij ons informatie op te halen voor een blanke buur, een blanke vriend, een blank familielid'. Het kot zou – terecht – te klein zijn.

Collega's, laat mij besluiten. Het is duidelijk dat de toegang in onze wetgeving tot het aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn, onverkort gegarandeerd moet worden zonder discriminatie, of het nu is op basis van geslacht, of het nu is op basis van seksuele voorkeur, of het nu is op basis van afkomst. Ik vraag daar opnieuw uw aandacht voor. Wij rekenen op uw doortastendheid om dergelijke initiatieven niet toe te laten en ten stelligste te blijven veroordelen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heractivering van de IJzeren Rijn en de kostenverdeling hiervan

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, minister, de IJzeren Rijn: het is altijd leuk, als je een dergelijk dossier ter hand neemt, om eens naar de geschiedenis te kijken. Toen ik dat dossier vandaag opnieuw ter hand nam, zag ik dat het eigenlijk allemaal fout gelopen is na de oprichting van ons land België. Na de oprichting van België hebben we in 1839 een stuk van Limburg moeten afstaan aan de Nederlanders en ter compensatie hebben we dan toch iets goeds gekregen, namelijk de transportcorridor tussen onze Noordzeehavens en het Ruhrgebied.

Ik zei: 1839. We zijn vandaag bijna aan de vooravond van 2019, dus bijna 180 jaar later, en nog altijd hebben wij geen oplossing voor die transportcorridor. U hebt dit als minister, samen met onze minister-president Bourgeois, opnieuw ter hand genomen. U hebt dat, ondanks het feit dat het spoor geen bevoegdheid is van Vlaanderen, ter hand genomen en vorig jaar al een doorbraak geforceerd door het laten uitvoeren van een studie, in akkoord met de andere partners, Nederland, Duitsland en België. Daaruit blijkt dat er een derde variant mogelijk is, een nieuw tracé, namelijk het 3RX-tracé, waarbij alle partners zich normaal gezien wel akkoord zouden verklaren. Uit de studie bleek dat dat het meest interessante en, belangrijk ook, het meest goedkope traject zou zijn. Nu ja, goedkoop, als je spreekt over meer dan 700 miljoen euro is dat natuurlijk niet goedkoop, maar in vergelijking met het oude tracé is dat toch wel een aanzienlijk kleiner bedrag.

Maandag hebt u samen met de minister-president overleg gehad in Middelburg met de Nederlandse partners. Daar bleek dat er toch wel een akkoord was om

belangrijke verdere stappen te ondernemen, namelijk het verder uitwerken van het traject en, ook belangrijk, bekijken hoe de financiering kan worden 'rondgefiets'.

Minister, hoever staan we? Welke stappen moeten er verder worden gezet? Hoe zal de kostenverdeling zijn tussen de vijf betrokken partners?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad een hele uitdaging, bijna de kwadratuur van de cirkel, om te zien hoe we dat dossier in godsnaam vlot kunnen trekken. Ik heb me in het begin van deze regeerperiode afgevraagd hoe we dat zouden kunnen aanpakken, in de eerste plaats vanuit de vaststelling dat die afgelopen 180 jaar altijd de discussie is gevoerd, heel eenzijdig, vanuit de baten voor Vlaanderen en de kosten voor Nederland en in mindere mate voor Duitsland. Daar heeft men altijd op gekampeerd. Ik heb gevraagd om dat verhaal uit te breiden en te bekijken in welke mate er ook geen baten mogelijk zijn zowel voor Nederland als Duitsland. Eigenlijk moet je daar niet zo hard naar zoeken.

Wat hebben we gedaan in een eerste stap? We hebben getracht om heel de discussie wat te objectiveren. We hebben de drie verschillende tracés die op tafel lagen, geobjectiveerd, wetenschappelijk onderbouwd. Er kwam een tracé nadrukkelijk als beste naar boven wat betreft de kosten-baten, namelijk het 3RX-tracé, dat staat voor Rhein-Ruhr-Rail. Daardoor hebben we de Duitse zijde, zowel Noordrijn-Westfalen als de Duitse Bondsregering, op basis van gesprekken die de minister-president en ik hebben gevoerd, meegekregen in dat verhaal. Dat was al een eerste grote stap vooruit.

De minister-president en ik hebben ons ook gericht naar de Nederlanders, om ook daar een batenverhaal te brengen, waarbij de baten niet alleen voor Vlaanderen zijn, maar ook voor Nederland. Het zijn baten op het vlak van het goederenvervoer, omdat de Brabantlijn die zij gebruiken, enigszins verzadigd raakt, omdat zij een betere ontsluiting van Rotterdam via het spoor richting Ruhrgebied nodig hebben en omdat ze vooral baten hebben op het vlak van personenvervoer, waar ze in de eerste plaats vragende partij voor zijn. Dat kan daar worden in geschoven.

Ze zijn ook vragende partij op het vlak van de milieu- en modalshiftwinsten die kunnen worden geboekt. Op grond van die gesprekken zijn we zo ver geraakt met als laatste wapenfeit het overleg van maandagavond in Middelburg tijdens de Vlaams-Nederlandse top. Ik heb toen samengezeten met de Nederlandse collega's en de duidelijke afspraak gemaakt dat dit kan passen in een win-winsituatie, in een batenverhaal voor Vlaanderen, Nederland en Duitsland. Vandaar starten we het initiatief om met de Duitsers aan tafel te gaan zitten in het kader van een trinationaal overleg dat breder gaat dan enkel de 3RX. Zo kunnen alle grensoverschrijdende mobiliteitsprojecten daar worden besproken, inclusief de 3RX, met als doel te komen tot een trilateraal verdrag. We draaien de bladzijde van de IJzeren Rijn om, het wordt 3RX.

Daarnaast willen we ervoor zorgen dat wij een soort van Europees laboratorium kunnen vormen. Want inzake grensoverschrijdende mobiliteitsprojecten gebeurt er op Europees niveau zeer weinig, er wordt enkel gesubsidieerd maar er wordt weinig initiatief genomen. Op dat vlak moeten we een laboratorium kunnen vormen met die drie landen, eventueel ook met Luxemburg erbij. In december zetten we daartoe de eerste stappen. Ik wil geen verwachtingen creëren en niet beloven dat dit dossier op korte termijn zal worden gefinaliseerd. De molens malen traag maar ze malen in de juiste richting en misschien slagen we er net als met Oosterweel in om ook dit dossier tot een goed einde te brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

Lies Jans (N-VA): Minister, dat klinkt veelbelovend. We hebben al veel meegemaakt in dit dossier. Door het feit dat de drie landen nu samen aan tafel gaan zitten – en ik hoop dat de deelstaten zoals Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen daarbij zullen zijn – kunnen er nu stappen vooruit worden gezet. U spreekt over de baten voor Duitsland en Nederland, maar mevrouw De Ridder wijst ook voortdurend op de baten die er zijn voor onze Antwerpse haven. Het gaat dan onder meer over extra containercapaciteit. Ook voor Limburg en andere streken zijn er baten. Wanneer wij een aantal vrachtwagens van de weg kunnen halen en op het spoor kunnen krijgen, dan is dat ook belangrijk voor Vlaanderen als logistieke draaischijf.

Minister, heb ik het goed begrepen dat er toch al eensgezindheid is over het 3RX-tracé? Is dat het tracé waar wij de volgende jaren verder aan zullen werken? Dan kan die discussie al worden afgesloten en kunnen we ons effectief toespitsen op de realisering daarvan.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, u hebt een grote verdienste in dit dossier, vooral omdat u het opnieuw op de rails hebt gezet. Er zal nog wel wat water naar de zee vloeien voor er op dat tracé effectief spoorwegverkeer zal zijn. Het is nu vooral zaak de internationale partners bij de les te houden en ons intern af te laten dekken wat de kostendeling te betreft. Daarover moet ook overleg worden gepleegd met de Federale Regering en met de nationale spoormaatschappij. We moeten er alleszins ook geen communautair dossier van maken. Ik denk dat mensen en bedrijven willen dat dit dossier waar we intussen al veel jaren over praten, daadwerkelijk wordt gerealiseerd. In het Maasland zeggen ze dan 'sjeng aan de geng'.

Minister, wat dat betreft, is het belangrijk dat u de vinger aan de pols houdt en ervoor zorgt dat de internationale dooi die rond dit dossier is ingetreden tot resultaten leidt en tot de operationalisering van wat in de volksmond de IJzeren Rijn zal blijven heten, mevrouw Jans.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ook wij zijn voor een heractivering van wat ik voor het gemak nog altijd de IJzeren Rijn noem. In maart zijn u soortgelijke vragen gesteld en uw antwoord van vandaag hebt u toen ook ongeveer gegeven. Maar hoe zit het met het drielandenoverleg? Daar hebt u toen over gesproken en daar hebt u het ook vandaag opnieuw over. Is daar al een moment voor vastgelegd? Komt dat er effectief aan? Ik heb immers begrepen dat het gemakkelijk is om het telkens over bilateraal overleg te hebben maar dat het toch wel moeilijk blijft om de drie landen rond de tafel te krijgen. Mijn concrete vraag is dan ook wanneer het eerste overleg tussen de drie landen plaatsvindt.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik wil ook teruggrijpen naar het debat dat we in maart 2018 hebben gevoerd en mijn vraag van toen herhalen. Ik wil u natuurlijk succes toewensen met uw internationaal overleg en het is goed dat dit gebeurt.

Ik wil er echter nogmaals de aandacht op vestigen dat u ook in Vlaanderen uw huiswerk moet maken. Ik spreek hier niet namens Limburg, maar namens Limburg en de Antwerpse Kempen. Het gaat me om de gemeenten en de steden waar de IJzeren Rijn zal passeren. Ik denk dat nu het huiswerk moet worden gemaakt en dat u moet nagaan welke milderende maatregelen daar moeten worden genomen. Er moet een duidelijk plan komen van de ongelijkgrondse kruisingen zodat we bij druk verkeer op dat tracé files kunnen vermijden.

Er moet een duidelijke inschatting komen van de economische kansen voor Limburg en voor de Antwerpse Kempen. Ik heb u die vraag in maart 2018 gesteld en ik zou u nu willen vragen wat er ondertussen op dat vlak is gebeurd.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Ceysens, ik heb u toen duidelijk gezegd wat ik ook vandaag heb gezegd. We mogen niet op de feiten vooruitlopen. U doet hier alsof we die lijn morgen al zullen aanleggen. Ik zou u nog even om geduld willen vragen. Het zal mogelijk iets langer duren. Ik zou op dat vlak geen onrust willen teweegbrengen.

De baten voor Vlaanderen zijn natuurlijk evident. Dat is ook een beetje het probleem geweest. Historisch gezien, hebben we steeds de discussie gevoerd op basis van de baten voor Vlaanderen. De kosten waren voor Nederland en Duitsland. Zo zijn we nergens geraakt. De Vlaamse en Belgische overheden hebben steeds gezegd dat er een historische overeenkomst is. Dat historisch gelijk is door internationale arbitrage bevestigd. We zijn op dat punt blijven kamperen en zijn uiteindelijk geen stap vooruit geraakt.

Nu proberen we dit als een multibatenverhaal te brengen en daar slagen we ook stelselmatig in. Dat zal heel geleidelijk moeten vooruitgaan. Er is met betrekking tot het 3RX-tracé niet echt een consensus afgeklopt, maar dit is wel de beste stapsteen.

Wat de impact betreft, is naar de kosten verwezen. De kosten zijn beperkter, maar het is vooral belangrijk dat de milieu-impact en de doorkruising van natuurgebied aan Nederlandse zijde veel beperkter is. Net om die reden vormt dit tracé een echte opportuniteit. Daaraan gekoppeld, zijn de Duitse Bundesregierung en de regering van Nordrhein-Westfalen tot elkaar gekomen. Dankzij onze interventie trekken zij nu aan hetzelfde zeel en stappen zij mee in ons voorstel inzake het 3RX-tracé. Dat is ook een stap vooruit.

We mogen dat momentum niet laten liggen. Ik weet niet of we zullen slagen, maar we zullen er alles aan doen om ervoor te zorgen dat we zullen slagen en dat we de Antwerpse haven, net als de Rotterdamse haven, over een extra spoor met het Duitse Ruhrgebied kunnen verbinden.

Lies Jans (N-VA): Minister, ik wens u veel succes. In de commissie hebt u ooit eens gezegd dat u zich vooral met hopeloze situaties bezighoudt. Ik hoop dat dit geen hopeloze situatie is en dat u heel dit dossier uit het slop kunt krijgen. Ik ben me er ten volle van bewust dat dit stap voor stap moet gebeuren en dat het, ook na 180 jaar, kleine stapjes zullen zijn. Iedere stap die wordt gezet, is er gelukkig eentje vooruit.

Ik denk dat het nu vooral belangrijk is om op internationaal niveau na te gaan hoe we de drie partners samen aan tafel kunnen krijgen om concrete afspraken te maken. Dat zal het belangrijkste zijn om de volgende stap te kunnen zetten. We moeten ook in Vlaanderen bekijken wat de effecten op de verkeersveiligheid en de mobiliteit zullen zijn. Dat zijn allemaal zaken die zeker aan bod moeten komen, maar om resultaat te kunnen boeken, moet dit stap voor stap en niet overhaast gebeuren. *(Applaus van Annick De Ridder)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend aantal slachtoffers van tienerpooiers

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers en de opvang van hun slachtoffers

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Voorzitter, we hebben hier al een aantal keren gestaan met betrekking tot deze problematiek. De voorbije drie jaar zien we elkaar geregeld in dit verband en helaas blijft dat nodig. Ik zou zeggen dat het meer dan ooit nodig is, want er zijn steeds meer nieuwe slachtoffers van tienerpooiers en de gekende slachtoffers geraken maar niet uit de klauwen van de pooiers. Er wordt ons gemeld dat die pooiers ook steeds drierster te werk gaan. Steeds meer kinderen in Vlaanderen ondergaan die gruwel.

Minister, u hebt de afgelopen jaren weliswaar een paar initiatieven genomen, maar we merken dat die initiatieven niet afdoende zijn. Die kinderen blijven slachtoffers en de slachtoffers die we al een hele tijd kennen, blijven in hun klauwen.

Minister, er zijn twee concrete manieren waarop u daar snel en op korte termijn vanuit uw bevoegdheden iets aan kunt doen. Twee keer hebt u daarvoor uw administratie nodig, die toch wel dwars lijkt te liggen, en ik begrijp niet goed waarom.

Eén: er is centrale opvolging nodig. U weet dat dit niet louter een therapeutisch en welzijnsverhaal betreft, er is ook een belangrijk juridisch luik. Payoke en andere centra voor slachtoffers van mensenhandel vragen dat melding wordt gemaakt van elk slachtoffer, elk geval, elke gekende dader. Meer nog, het is verplicht bij koninklijk besluit om die melding te doen. Uw administratie meldt geen meisjes aan. Het zicht op de problematiek ontbreekt, de gecoördineerde aanpak is op die manier onmogelijk.

Twee: wat u ook kunt doen, is de slachtoffers op een gespecialiseerde en aangepaste manier opvangen. Ook daar weer wil uw administratie kost wat kost elk van de slachtoffers in de bestaande voorzieningen van jeugdhulp duwen, terwijl ze een heel andere vorm van hulpverlening nodig hebben. U stopt mensen die drugsverslaafd zijn ook niet in die instellingen, u behandelt hen apart omdat ze een andere aanpak nodig hebben. Hetzelfde geldt – dat zegt Child Focus u al jaren – voor slachtoffers van tienerpooiers. Mijn tweede voorstel is dan ook om dringend shelters op te richten voor kleinschalige opvang, waar u in aangepaste manieren kunt voorzien om deze meisjes uit de klauwen van de pooiers te houden. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, bijna drie jaar geleden stond ik hier om u te feliciteren met het feit dat u iets wilde doen aan de slachtoffers van tienerpooierschap. Anderhalf jaar geleden stond ik hier ook om te zeggen dat onder andere Child Focus in een rapport zei dat uw aanpak niet werkt. Vandaag sta ik

hier om te zeggen dat de organisaties die die aanpak op het terrein moeten uitrollen, ons vertellen dat de bijsturing die u hebt beloofd, geen meter vooruitgaat en dat het resultaat is dat slachtoffers die verschillende keren op een dag worden verkracht, worden opgesloten om hen te beveiligen en dat de daders van die verkrachting vrij rondlopen.

Minister, twee punten om te illustreren wat de situatie vandaag is. Iedereen zegt en de kranten schrijven dat er een groeiend aantal slachtoffers is van tienerpooierschap. Als ik dat probeer te staven met cijfers, blijkt dat onmogelijk omdat er nergens wordt bijgehouden hoeveel slachtoffers er nu zijn en welke dossiers met elkaar overlappen.

Minister, in maart hebt u beloofd een stuurgroep op te richten. Die komt in september bij elkaar om een aantal bijsturingen te doen. Daar wordt beslist om een werkgroep op te richten. In die werkgroepen moet een draaiboek worden gemaakt over de samenwerking tussen de verschillende diensten. Vandaag is het november en niemand heeft al een uitnodiging voor zo'n werkgroep ontvangen.

Minister, elke dag komen er gruwelverhalen bij over slachtoffers van tienerpooierschap. Hoe komt het dat het allemaal zo lang duurt voor we effect zien op het terrein?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, jongeren en tieners die worden verleid door criminele figuren, die van hen afhankelijk worden gemaakt en zo in de prostitutie worden gelokt: het zouden onze kinderen kunnen zijn, onze zonen en onze dochters. Het gaat om jongeren die bijvoorbeeld op Tinder zitten, die daar een naaktfoto geven – ze weten dat het niet mag, maar het gebeurt – en daardoor worden gechanteerd, en zo komen ze stap voor stap in de prostitutie terecht. Dit zijn geen fictieverhalen, het zijn geen slechtfilmverhalen, het is de realiteit in ons land.

Het is ook de realiteit in Nederland. De mensen van Nederland trekken aan de alarmbel, want ze zeggen dat de jongeren en kinderen die in Nederland worden gerekruteerd, steeds vaker in Belgische bordelen terechtkomen. Waarom? Omdat de overheid hier minder streng is. We zijn te laks. Wat is het verschil tussen België en Nederland? Waar maakt Nederland het verschil? Dat is in de samenwerking. Organisaties op het terrein, hulpverlening, justitie, politie werken slagvaardig samen.

Minister, dat hebben we hier ook nodig. We hebben dit debat al gehad, zelfs meerdere keren. Dadelijk gaat u zeggen dat het niet alleen uw bevoegdheid is. U gaat zeggen dat de federale ministers Geens en Jambon mee bevoegd zijn, op het federale niveau. Dat is waar, daar hebt u gelijk in. Die mensenhandelaars, die pooiers trekken zich echter geen zier aan van wat federaal en wat Vlaams is. Die slachtoffers hebben geen sikkepit aan de boodschap wiens bevoegdheid het is. U moet samenwerken, hand in hand. Uw organisaties op het terrein moeten samen met politie en justitie aan de slag om hiermee voort te gaan.

U zult ook zeggen dat u een actieplan hebt, en dat u het zult updaten. Dat is waar en daar verdient u, voor alle duidelijkheid, lof voor. Maar we weten dat dat actieplan momenteel niet doet wat het moet doen, dat het te weinig is. Minister, wat gaat u doen om schot in de zaak te brengen, om hier stappen vooruit te zetten?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, in 2016 werd er naar aanleiding van een rapport van Child Focus, dat toen de problematiek in de actualiteit bracht, een actieplan opgemaakt. Het steunt op vier pijlers: preventie, bescherming, vervolging en samenwerking. U hebt in het kader van dat actieplan heel wat acties

uitgerold. Die werden in deze plenaire vergadering en in de commissies al meermaals uitvoerig besproken.

Een tijdje geleden kondigde u aan dat er een actualisering van het actieplan zou komen. Dat is nodig want net deze week konden we in de pers lezen dat de Nederlandse ngo Terre des Hommes aan de alarmbel trekt en zegt dat er een stijgend aantal slachtoffers van tienerpooiers is in Nederland maar ook in Vlaanderen, en dat de modus operandi continu verandert. Men heeft het dan over het op heel korte termijn in de prostitutie dwingen van de meisjes, over het steeds vaker gebruiken van het internet, en over het feit dat men de slachtoffers, de jonge meisjes, van Nederland naar Vlaanderen overbrengt, wat de detectie en de opvolging bemoeilijkt en hen nog veel meer isoleert.

Minister, kloppen deze beweringen over de explosieve stijging die wij lezen in de kranten? Hoe kan het geactualiseerde actieplan daarop inspelen? Wat is de timing?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het is inderdaad een heel belangrijk thema. Slachtoffers van tienerpooiers vormen een heel ernstig fenomeen, er is echt alle reden om prioritair samen te werken in de strijd tegen de mensenhandel en in de begeleiding van de slachtoffers. Dat was de reden waarom het eerste actieplan er is gekomen. Ik durf in alle bescheidenheid te zeggen dat het door Vlaanderen is dat er ook in België aandacht werd gevraagd voor een coherent beleid. Dat moet uiteraard worden gevoerd door de verschillende betrokken instanties. Er is onder-tussen een verhoogde gevoeligheid en aandacht om op dat fenomeen in al zijn verscheidenheid in te werken. De verschillende componenten van dat actieplan hebt u trouwens ook benoemd.

Child Focus heeft niet gezegd dat het niet werkt, maar wel dat er een aantal dingen beter kunnen. Na een aantal jaren werking suggereren ze ook om die dingen beter te doen. Ik maak opnieuw een voetnoot. Het is duidelijk dat in het zuiden van het land die problematiek op een heel andere manier leeft of niet leeft. Het is in elk geval duidelijk dat Vlaanderen daarin een trekkersrol speelt.

Eerst een punctueel punt. Naar aanleiding van de artikelen in de krant over het nieuwe grensoverschrijdende fenomeen waarnaar u in de vragen verwees, heb ik uiteraard contact genomen met federaal minister van Justitie Geens. Hij heeft contact opgenomen met het Nederlandse ministerie van Veiligheid en Justitie, met de prostitutieambtenaar van de stad Antwerpen en uiteraard met de referentiamagistraat Mensenhandel van het parket van Antwerpen. Geen van die instanties bevestigt wat de kranten lieten verschijnen. Integendeel. Ik neem nu het verslag over van het federale niveau. Men bevestigt daar niet de informatie die werd beschreven in de kranten. Men ziet ook geen nieuw grensoverschrijdend fenomeen. De instanties die bevoegd zijn voor het strafrechtelijk beleid, zijn uiteraard bereid om informatie uit te wisselen maar zien op dit moment geen aanleiding om te spreken van een nieuw grensoverschrijdend fenomeen.

Tweede punt. Uiteraard hebben we gedaan wat we hebben afgesproken. Wij hebben dat actieplan geëvalueerd. Er zijn uiteraard bijstellingen, die nu moeten worden uitgevoerd.

Ik kijk even naar het federale niveau. En ik ga mij daar niet achter verschuilen, mevrouw Van den Brandt, maar de waarheid is natuurlijk wel dat, als je over een coherent strafrechtelijk vervolgingsbeleid wilt spreken, dat je dan inderdaad bij het openbaar ministerie moet zijn. Op de laatste vergadering van het College van procureurs-generaal hebben we vragen gesteld – ook via de minister-president, aan wie ik toen ook gevraagd heb om dat te doen namens Vlaanderen – om naar

een centrale opvolging te gaan: een centrale melding en coördinatie van het opsporings- en vervolgingsbeleid met betrekking tot mensenhandelaars – want zo zouden we de tienerpooiers toch het best blijven noemen.

Ik vind dat belangrijk. Ik denk dat alle hulpverleners het er ook mee eens zijn, ook Child Focus, dat je een gecoördineerde actie nodig hebt. En het is niet omdat het parket Antwerpen excelleert – als ik dat zo mag zeggen – en daar echt goed werk doet, dat het niet nodig is om daar een Belgisch helikopterzicht op te hebben. Want die mensen verplaatsen zich. Je moet dat internationaal ook in de samenwerking kunnen blijven volgen. Die vraag van ons is er dus, en die is ook aan het College van procureurs-generaal gesteld. En ik verwacht uiteraard dat de minister van Justitie daar ook een opvolging aan kan geven.

De tweede vraag die wij gesteld hebben, en waarmee ook rekening werd gehouden bij de bijsturing van het federale actieplan mensenhandel, heeft te maken met het statuut 'slachtoffer mensenhandel'. Ik denk dat we naar aanleiding van de evaluatie allemaal tot het besef zijn gekomen dat ook minderjarigen in dat statuut zouden moeten kunnen terechtkomen. Dat statuut, dat op Belgisch niveau vorm moet krijgen, is op dit moment een statuut voor volwassen slachtoffers van mensenhandelaars, en geven bepaalde gevolgen die belangrijk zijn, ook voor minderjarigen. Een belangrijk gevolg is automatisch recht op juridische bijstand, om maar een voorbeeld te geven. De minister van Justitie heeft zich ook akkoord verklaard, en hij werkt nu aan zo'n statuut 'slachtoffer mensenhandel minderjarigen'.

Maar dat belet natuurlijk niet dat wij ondertussen ook onze dingen doen, en onze verantwoordelijkheden moeten nemen. En dan ga ik meteen in op de twee suggesties van mevrouw Van den Bossche. Ik ben het met de twee suggesties eens, en er is daar budgettaire in de begroting van 2019 ook ruimte voor gemaakt.

De eerste suggestie is dat er duidelijk op het niveau van de referentiecentra mensenhandel – Payoke, en de collega's van Brussel – een financiering moet komen die hun moet toelaten – en we moeten zorgen dat die afspraak ook in Vlaanderen in onze bevoegdheden gerespecteerd zal worden – om vermoedens van slachtofferschap en van mensenhandel centraal te melden, waardoor daar ook onmiddellijk een aantal acties aan gekoppeld kunnen worden. Er moet een behoorlijk assessment kunnen komen, je moet die slachtoffers ter plaatse kunnen gaan bezoeken, je moet kunnen vaststellen of dat inderdaad effectief slachtoffers zijn van mensenhandel, en je moet dan ook onmiddellijk een aantal maatregelen kunnen nemen die te maken hebben met de begeleiding van de betrokken jongeren in politionele, strafrechtelijke onderzoeken, met de eerste ambulante vormen van hulpverlening, en met de traumabegeleiding. Er zijn een aantal zaken die snel moeten kunnen, en waarvoor we, denk ik, nu weten dat ook de hulpverleners op het terrein – want ook dat heeft wel wat tijd gekost – het erover eens zijn dat we dat het best centraliseren en financieren, in hoofde van de referentiecentra mensenhandel. We hebben dus aan de betrokkenen gevraagd om een concreet voorstel te doen, en dat voorstel hebben we ook ontvangen. We gaan dit soort centrale opvolging dus ook effectief in Vlaanderen operationaliseren.

Wat het tweede voorstel betreft: er moet aan het palet van hulpverlening, dat ondertussen is uitgebouwd naar aanleiding van het eerste actieplan, namelijk aangepaste setting in de gemeenschapsinstellingen, beveiligde of besloten opvang aangepast in het private aanbod, en onthemingstrajecten, nog een component toegevoegd worden. Dit is wat u 'shelter' noemt. We hebben het over kleinschalige, huiselijke, maar ook geborgen vormen van opvang. We zijn het daar ook over eens. We hebben ook gevraagd aan een aantal mensen die zich daar in het bijzonder in engageren, om daar voorstellen rond te doen. Ook dat gaan we effectief organiseren, omdat het nodig is.

En over het laatste punt: ook hierover hebben we afgesproken om dit te doen. Ik denk dat ik hier in de commissie trouwens al een stand van zaken over heb gegeven. Er moet dus een algemeen kwaliteitskader komen waarin we alle acties plaatsen, zodat ook iedereen – vanuit dezelfde ambities en dezelfde verwachtingen naar wat goede, kwaliteitsvolle hulpverlening is – zich inzet in deze ketenaanpak, waar de continuïteit van de hulpverlening belangrijk is. Dit is ook iets wat ons agentschap in het bijzonder moet bewaken. En dat kwaliteitskader is, zo zegt men mij, zo goed als klaar. Het is ook in belangrijke mate geïnspireerd op het Nederlandse voorbeeld, en dat zal dan ook gebruikt om aan al die initiatieven ook een gemeenschappelijk referentiekader te bieden.

Samengevat: de evaluatie van dat plan heeft plaatsgevonden. De conclusies zijn, wat mij betreft, wel bekend. De begrotingsmiddelen zijn daarvoor beschikbaar, en met de partners is er nu afgesproken dat zij daaromtrent voorstellen doen, zodat we dat ook effectief in nieuwe initiatieven kunnen omzetten, die structureel gefinancierd zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik ga even in op datgene wat onder uw bevoegdheid valt. Ik ben blij dat u die referentiecentra ook zult financieren op een manier die toelaat dat zij alles centraliseren. Zo zorgen we ervoor dat er één duidelijk traject is voor elk slachtoffer, dat het slachtoffer zowel therapeutisch als juridisch op de juiste manier wordt begeleid en dat het ook snel gebeurt. Daar ben ik erg blij om.

Rond het tweede punt voel ik al een stukje toenadering. U zegt dat u wel openstaat voor de shelters, voor de kleinschalige opvang, maar u vermeldt tegelijkertijd ook nog altijd de gemeenschapsinstellingen en het private aanbod. Ik denk dat u toch misschien eens zou moeten heroverwegen om de gemeenschapsinstellingen in te zetten voor andere jongeren. Dit is geen context voor slachtoffers van tienerpooiers. Ze worden daar niet op de gepaste manier begeleid en geholpen. Meer nog, er worden precies daar andere, nieuwe meisjes, kwetsbare meisjes, geronseld door de slachtoffers. Ik denk dus dat u niet enkel extra aanbod zult moeten verstrekken, maar ook een shift in het aanbod. U moet er niet meer van uitgaan dat gemeenschapsinstellingen een goede plek zijn voor die meisjes, maar werkelijk op aparte plaatsen kleinschalig, gespecialiseerd aanbod voor hen mogelijk maken.

Ik ben wel blij dat u op die twee domeinen de zaken gaat aanpassen. Dat is exact wat wij denken dat nodig is om daar een beetje verandering in te brengen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik vond uw antwoord concreet en ik vond het goed dat u zegt dat u inderdaad centraal gaat registreren. Ten tweede, dat er huiselijke opvang komt zoals de partners op het terrein voorstellen, is ook positief. Maar, inderdaad, als je naar de partners luistert, zeggen zij dat een gemeenschapsinstelling de slechts mogelijke plek is om slachtoffers van tienerpooierschap op te vangen. Dus ook daar hetzelfde pleidooi: dat is niet de geschikte plek om kinderen naartoe te sturen.

Ik wil even terugkomen op het statuut. U zegt dat u dat belangrijk vindt, en dat is ook zo. Als je vandaag kijkt naar een 18-jarig Nigeriaans slachtoffer van mensenhandel, dan heeft dat recht op psychologische bijstand, op shelter, op medische bijstand, op juridische bijstand. Maar een meisje van 17 van bij ons dat slachtoffer is van tienerpooierschap, heeft dat vandaag niet. Om dat statuut te kunnen maken hebt u uw collega minister Geens nodig – u hebt hem daarnet vermeld. Maar u hebt natuurlijk ook uzelf nodig. U hebt beloofd om die werkgroepen

bijeen te roepen, u bent de voorzitter van die stuurgroep en u laat nu al bijna twee maanden na om de werkgroep die net over dat statuut moet gaan reflecteren, bijeen te roepen. Minister, ik vraag u dus nog eens om daar alstublieft snel werk van te maken, want het maakt een heel groot verschil op het terrein.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u hebt zelf bij Child Focus in 2016 een rapport hierover besteld. Wij hebben u toen daarvoor complimenten gegeven, omdat dat het probleem in de ogen kijken is, wat nodig is, maar niet overal in het land gebeurt. Toen al stond er heel duidelijk dat we de krachten moesten bundelen, dat we moesten samenwerken, dat we centraal moesten ageren. Toen al stond erin dat we aparte opvang nodig hebben, los van alle andere opvang, afgelegen, op plekken waar de meisjes niet gemakkelijk te vinden zijn, waar ze niet gemakkelijk terug geronseld kunnen worden, waar ze heel gespecialiseerde hulp krijgen. Dat stond er toen in.

Ik ben blij dat u vandaag zegt dat u op beide pistes wilt inzetten. Maar ik reken erop, minister – u hebt nog een half jaar te gaan – dat dat deze legislatuur vorm krijgt, dat u de komende maanden alles op alles zet om die centrale aanpak waar te maken, samen met uw collega's van de federale overheid, samen met de lokale diensten, samen met het werkveld dat er is en tentakels heeft, en dat u een aparte shelter maakt zoals die waartoe u zich nu engageert, en niet in de gemeenschapsinstellingen, maar echt apart, zoals het in het eigen rapport van Child Focus al twee jaar wordt herhaald.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil nog graag op twee elementen even ingaan. Ten eerste weten we dat er heel wat slachtoffers zijn die we niet kennen. We moeten absoluut proberen om die op het spoor te komen, natuurlijk ook de daders, maar zeker ook de slachtoffers. Dat betekent dat we moeten sensibiliseren maar dat we natuurlijk ook de aangiftebereidheid moeten verhogen. In die zin is het statuut alleszins ook al een heel goede stap. We weten dat die slachtoffers vaak ook heel angstig zijn, heel geïsoleerd zijn.

Ten tweede, wat betreft het strafrechtelijke, is de vervolging een van de elementen van het actieplan – vanzelfsprekend is dat een federale component. Maar we dreigen dan eigenlijk heel vaak vooral te focussen op de daders zelf. Maar het gaat natuurlijk om meer dan die daders zelf en het optreden van parket en justitie tegen die daders. Er zijn ook de klanten. Ik vraag u toch ook om dat element mee te nemen in de besprekingen met uw federale collega. Hoe kan daartegen opgetreden worden? En hoe kunnen bijvoorbeeld ook onze lokale besturen, onze burgemeesters meer alert gemaakt worden over de problematiek, om daar waar zij kunnen ook op te treden, bijvoorbeeld inzake locaties enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Tienerpooierschap is natuurlijk een zeer ernstig probleem. Ik denk dat er twee zaken zeer belangrijk zijn. Enerzijds is er het centrale registratiesysteem, zodat we de zaken zeer goed in kaart kunnen brengen en monitoren. Als blijkt dat er een stijging is, kunnen we nagaan hoe dat komt. En anderzijds is er natuurlijk de samenwerking. We zien inderdaad dat het over de grenzen heen een problematiek is. We weten dat meisjes uit Nederland hier tewerkgesteld worden. Het is dus essentieel om samen te werken met Nederland. Zij hebben ook heel goede voorbeelden en succesfactoren waar wij van kunnen leren. Daarnaast is er natuurlijk samenwerking binnen ons eigen land. U hebt het zelf aangehaald. Informatie-uitwisseling met het federale niveau is ook essentieel.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, in het eerste actieplan werd er uitdrukkelijk voor gepleit om in aangepaste vormen van opvang en begeleiding te voorzien. En dan is uit dat actieplan voortgevloeid dat we onze infrastructuur en onze inzet in de gemeenschapsinstellingen specifiek zouden moeten maken, en er ook iets voor zouden moeten doen om de competenties te verhogen. Ten tweede zou er in het private gesloten aanbod capaciteit moeten worden gecreëerd. En ten derde – en dat is dan ook een beetje gebeurd in lijn met de financiering van het nieuwe aanbod in private voorzieningen – moesten er vormen van ontheemding mogelijk zijn. Die dingen zijn uitgevoerd, collega's, in uitvoering van het eerste plan.

Wat is nu gebleken? Dat het niet allemaal de beste of de goede oplossingen zijn, of zeker niet voor de lange duur goede oplossingen zijn. Er zijn opvattingen die zeggen dat je niet moet denken dat dat allemaal beslecht kan worden of dat de juiste setting de gemeenschapsinstelling is. Dat is de reden waarom in de evaluatie gezegd is dat er ook andere vormen van opvang zijn die dat pallet moeten vervolledigen en die kleinschalig moeten zijn en die aan een bepaald aantal verwachtingen rond huiselijkheid en geborgenheid moeten kunnen beantwoorden.

Ik ga dus niet akkoord als men vraagt: gaat u nu eindelijk doen wat toen is gezegd? Neen, wat toen is gezegd, is ook gebeurd. Maar uit de evaluatie is gebleken dat het niet goed of niet goed genoeg was en dat het minstens ook een aanvulling verdient. Die aanvulling gaan we dus ook organiseren en – voor zover daar twijfel over is – uiteraard nog deze legislatuur, wat mij betreft.

Dan is er de kwalificatie 'mensenhandel'. Ook dat was een optie, trouwens op suggestie van Child Focus, uit het eerste actieplan. Het is een heel belangrijke, voor sommigen misschien wat theoretische beschouwing, maar ze is wel juridisch bijzonder relevant. Want zodra je de kwalificatie 'mensenhandel' kunt gebruiken, kunnen daar een aantal juridische gevolgen aan verbonden zijn. Je kunt dan bijvoorbeeld internationaal, vanuit de samenwerking die er internationaal is rond het fenomeen van mensenhandel, die netwerken inzetten en mobiliseren als het gaat over de strijd tegen tienerpooierschap. Je kunt bijvoorbeeld ook kijken – maar dat is een Belgische bevoegdheid – of je een soortgelijk statuut 'slachtoffer mensenhandel' kunt creëren voor minderjarigen.

Mijnheer Parys, ik begrijp dat u suggereert dat het geven van dat statuut ook zou kunnen betekenen, ook met betrekking tot het verblijfstatuut, dat je daar, zoals voor de volwassen slachtoffers, bepaalde gevolgen aan verbindt. Dat is uiteraard geen bevoegdheid van Vlaanderen. We hebben dat gevraagd op federaal niveau, en de collega's hebben dat in een addendum bij het federale Actieplan Mensenhandel opgenomen. Er is dus een politiek akkoord, neem ik aan, dat dat statuut wordt uitgewerkt. Wij kunnen natuurlijk benaarstigen dat die werkgroep bijeenkomt, maar u zult wel begrijpen dat het niet aan ons is om de federale contouren daarvan tot het niveau van een KB of een wetgevend initiatief te brengen.

We gaan daar niet op wachten. Het is belangrijk om dat nog eens te benadrukken. Want we weten wel dat juridische bijstand een issue is voor die meisjes. Als het minderjarigen zijn, dan zit je in de verontrusting en de integrale jeugdhulp, en dat is dan een ander soort juridisch kader om te redeneren dan het kader 'volwassenen mensenhandel'. Voor de slachtoffers is dat natuurlijk niet relevant. En dus gaan we zeggen: wij zullen met de referentiecentra mensenhandel eigen financiële afspraken maken, waardoor zij in staat zijn om die centrale registratie te doen, maar vooral ook om het assessment te doen, te zorgen voor de nodige bijstand in de vorm van vertrouwenspersonen, juridische bijstand als het gaat over politionele verhoren en de strafrechtelijke vervolging, de nodige vaststellingen die moeten worden gedaan in een aantal gevallen, hoe delicaat ook.

We gaan er ook voor zorgen dat van daaruit het instrumentarium voorhanden is om, als er een federaal statuut slachtoffer mensenhandel minderjarigen zou komen, het assessment aan te kunnen leveren. Het is ook niet de hulpverlening die zal bepalen of men al dan niet het statuut krijgt. Als men de regels volgt zoals voor de volwassenen, dan zal het parket dat statuut moeten geven.

Dit is de redenering en het signaal dat we niet zullen wachten op het statuut om een aantal dingen die we moeten doen, ondertussen ook te doen.

Nogmaals, dit is correct in uitvoering van een bijsturing van dat plan. Wat ons betreft, is dit geconcretiseerd. Dat heeft ook zijn vertaling gekregen in de begroting voor volgend jaar. We zullen daarvoor dus de nodige middelen ter beschikking kunnen stellen. Idem voor de kleinschalige opvang en de versterking van de referentiecentra met nieuwe taakstelling: dit zal ook budgettair kunnen worden geoperationaliseerd volgend jaar.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, er gebeuren inhoudelijk een aantal bijsturingen die wij heel erg verwelkomen, maar snelheid zal van belang zijn. Er worden elke dag in Vlaanderen kinderen verkracht tegen betaling. We krijgen maar geen grip op het fenomeen. Vlaanderen faalt in zijn taak om die kinderen in bescherming te nemen.

Het is goed dat we het over de grenzen van allerlei partijen eens zijn over wat er bijkomend moet gebeuren en in de plaats van wat al is gebeurd, maar kunt u er alstublieft alles aan doen om dat binnen de kortste keren te doen? We laten kinderen trauma's oplopen die quasi onherstelbaar zullen zijn. In alles wat u doet, neem uw tijd. Maar wat dit dossier betreft, alstublieft focus erop, neem een aantal dagen of weken, maar zorg ervoor dat het allemaal echt gebeurt. U hebt nu de budgetten. Niets houdt u nog tegen. Ik verwacht echt, minister, dat het nu razendsnel gaat. *(Applaus bij sp.a)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik begrijp dat het soms ironisch is dat u de eerste minister bent in dit land die effectief iets doet aan deze problematiek en dat wij u dan zeggen dat we niet akkoord gaan met een aantal dingen die u doet. Ik heb daar begrip voor. Aan de andere kant maakt u het zichzelf soms wel ontzettend lastig. Ik bedoel daarmee dat we toch geen drie jaar moeten wachten om tot het inzicht te komen dat een centrale registratie essentieel is om te weten hoe groot het probleem is, wat we er aan moeten doen en welke middelen we daarvoor moeten vrijmaken? Waarom moeten we twee jaar wachten nadat Child Focus kritiek geeft en zegt dat de opvang in de gemeenschapsinstellingen niet werkt?

Minister, hulde voor het feit dat u actie onderneemt. We verwelkomen ook dat u bijsturingen doet, maar we vragen dat u het zichzelf niet zo moeilijk maakt. Wees sneller, speel korter op de bal, want het is inderdaad belangrijk in de levens van heel veel jonge meisjes. *(Applaus bij de N-VA)*

Elke Van den Brandt (Groen): In uw antwoord zei u dat er is gebeld naar Antwerpen, van Antwerpen naar Nederland en van Nederland naar het federale niveau. Er is dus een hele carrousel van mensen die contact nemen en dat is goed en nodig, maar het toont aan hoe log de instellingen en overheden zijn. Die criminele netwerken gaan zoals het water en nemen de weg van de minste weerstand. We moeten dus ongelooflijk slagkrachtig samenwerken.

Ik hoop dat wat u aankondigt het beoogde effect zal hebben. Ik reken daarop, want er is geen andere optie.

U zegt dat er een eerste plan is geweest dat zal worden bijgestuurd. De kritieken die we vandaag geven, zijn kritieken die er in 2016 al heel duidelijk stonden. De aanpassingen die u nu doet, zijn aanpassingen die van in het begin in het

actieplan hadden moeten staan. Dan hadden we nu geen bijsturingen nodig gehad en hadden we hopelijk stappen gezet. We zijn dus te traag en te log geweest, maar we zijn ook te blind.

Collega's, het siert de minister dat hij dit probleem heeft benoemd. Ik wil dat blijven herhalen, maar er zijn nog heel veel netwerken waar we blind voor zijn. Ik wil er één noemen, namelijk de niet-begeleide minderjarigen. Vorig jaar zijn er meer dan tweehonderd verdwenen. We weten niet waar ze zijn. We kunnen allemaal denken dat ze gezellig terug bij hun ouders in een betere wereld zijn, maar we weten dat ook deze jongeren gerekruteerd worden door malafide netwerken. Er zijn nog heel veel stappen te zetten om al onze jongeren te beschermen. *(Applaus bij Groen)*

Katrien Schryvers (CD&V): Vrouw & Maatschappij voert deze week haar jaarlijkse Witte lintjesactie. Dat is een jaarlijkse actie tegen geweld op vrouwen. Net dit jaar staat die in het teken van 'Stop tienerpooiers'.

Het is hiermee ook weer aangetoond dat dit een heel belangrijk thema is. We moeten krachtadig en onversaagd de strijd aangaan met iedereen die misbruik maakt van jonge meisjes. Minister, u hebt daar een actieplan voor en ik wil u vragen om dat krachtadig verder uit te voeren en ook continu te evalueren. We weten namelijk dat de modi operandi van daders en netwerken ook continu wijzigen. Het is heel belangrijk dat we daar continu op inspelen, net om de strijd tegen dit misbruik verder te kunnen voeren. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de economische terugverdieneffecten voor Vlaanderen van de aankoop van de F-35-gevechtsvliegtuigen

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, een goede week geleden heeft de Federale Regering beslist om 34 F-35's aan te kopen. Ik geloof dat dat een belangrijke investering is in onze veiligheid en dat we daarmee onze verantwoordelijkheid binnen de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) waarmaken.

Er is toen ook gezegd dat er voor 3,7 miljard euro aan zogenaamde economische terugverdieneffecten zouden zijn, waarvan naar schatting de helft naar Vlaanderen zou gaan. In het verleden is al aangetoond dat er wel degelijk heel belangrijke terugverdieneffecten zijn. Dat heeft men vastgesteld na studies met de F-16's. Voor deze F-35 zal dat wel wat moeilijker zijn dan in het verleden. Vroeger kon je echt contracten sluiten, vandaag is dat veel minder het geval, tenzij in het kader van de nationale veiligheid.

Ik heb al met veel bedrijven contact gehad, wier uitbouw mogelijk geworden is onder andere dankzij contracten rond de F-16's en die daarna een mooi portfolio hebben kunnen uitbouwen. Die bedrijven hebben niets meer met veiligheid te maken hebben, maar hebben zich op die manier kunnen ontwikkelen. Ik denk dus dat dit een belangrijk thema is voor de Vlaamse economie en dat we dit goed moeten aanpakken. Mijn vraag aan u is dan ook hoe u die terugverdieneffecten voor Vlaanderen inschat en hoe we ervoor kunnen zorgen dat we die engagementen die u nu naar voren schuift, ook echt kunnen omzetten in de praktijk.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Misschien is het goed dat ik de procedure, zoals die loopt, even schets. De Federale Regering heeft die gevechtsvliegtuigen bij de VS

besteld. Het contract is daar door de twee overheden getekend. Bij de offerte moest de vliegtuigproducent ook een lijst geven van mogelijke projecten die met Belgische bedrijven of onderzoeksinstituten kunnen gebeuren. Zodra het contract is ondertekend, krijgt de Belgische Regering een maand de mogelijkheid om na te gaan welke van de projecten op die lijst effectief gerealiseerd kunnen worden of welke ze wil realiseren. Het is de federale overheid die die selectie zal moeten maken, uiteraard met de betrokken bedrijven.

Ik heb aan mijn federale collega's gevraagd om bij die procedure en bij het hele verdere verloop betrokken te worden. Ik heb daar nog geen reactie op gekregen, maar ik moet u zeggen dat we een maand hebben om die beslissingen te nemen. Wij, vooral dan de federale collega's, zullen hard moeten werken, maar ik hoop dat wij mee aan tafel kunnen zitten om er op die manier voor te zorgen dat dat terugverdieneffect effectief ook naar Vlaanderen komt. Ik heb de lijst met mogelijke projecten niet gekregen, maar ik hoop dat de producent genoeg Vlaamse bedrijven naar voren heeft gebracht. Toen die een tijd geleden de offerte moest maken, hebben we wel contact gehad en wij hebben de producent doorverwezen naar collega Bourgeois en naar de werkgeversorganisaties, de Flemish Aerospace Group (FLAG), het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), Agoria, maar ook bijvoorbeeld naar de universiteiten, om de mogelijkheden met de producenten – de verschillende toen nog – te bekijken om die offerte in te dienen.

Maar ik volg het dus verder op en ik hoop dat mijn federale collega's mij betrekken bij de verdere afwikkeling, die nu aan de gang is.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het is belangrijk dat we worden geraadpleegd in dit dossier om ervoor te kunnen zorgen dat ook onze universiteiten worden betrokken enzovoort. Misschien kunnen we vanuit Vlaanderen ook een aantal proactieve stappen zetten. Er zijn al een aantal clusters in het leven geroepen. Misschien is het zinvol om eens na te gaan of we rond dit thema, rond luchtvaart, ook een cluster zouden kunnen opbouwen omdat we toch al een sterke luchtvaartsector hebben zodat we het nog aantrekkelijker maken voor zowel de Federale Regering als voor de betrokken bedrijven om in Vlaanderen te komen investeren.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Het debat dat hier wordt gevoerd, is relevant maar het is ook een beetje een afgeleid debat. Het echte debat gaat over de aankoop van de F-35 en dat is niet in de eerste plaats een economisch dossier, maar het is een dossier, weliswaar op federaal niveau, van geopolitiek en van defensie. Ik denk dat er heel veel redenen zijn waarom de aankoop, de beslissing om de F-35 te kopen, een slechte beslissing was. Ze was ook puur ingegeven door het 'pleasen' van de Verenigde Staten van Amerika. Er is niet de Europese kaart getrokken. Ik vind wel dat het buitenlands beleid van Vlaanderen, dat heel sterk op Europa is gericht, zowel op vlak van samenwerking als op vlak van economie, schade is toegebracht. Ik hoop dat we ook dit groter plaatje kunnen blijven bekijken.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik ben het eens met de heer Vanbesien dat het natuurlijk gaat om de veiligheidsbelangen van ons land en dat dit een ander debat is dat we hier voeren. Het lijkt me toch aangewezen dat u aan de mensen die dankzij die 3,7 miljard euro die zal worden geïnvesteerd, een job hebben, gaat uitleggen dat hun job het eigenlijk niet waard is. Ik denk dat het wel belangrijk is voor de economische compensaties, hoewel het een vreemd debat is

omdat Europa er eigenlijk voor gezorgd heeft dat het geen voorwaarde meer kan zijn bij de eigenlijke toewijzing van de bestelling. En dat is maar goed ook.

Minister, u hebt gezegd dat u mee aan tafel wilt zitten. Minister Peeters heeft gezegd dat er zelfs al een bepaalde verdeelsleutel is. Ik merk dat er maar 50 procent naar Vlaanderen zou gaan. Ik denk dat dat een van de zaken is die wij op tafel moeten leggen, namelijk dat het volgens mij een vertekende verdeelsleutel is. Het is die die vroeger altijd is gebruikt, maar het lijkt mij aan de lage kant te zijn. Ik denk dat we als Vlaanderen wel meer te bieden hebben dan dat.

De les die we hebben geleerd met de toewijzing van de F-35, en los van de terechte discussie die een andere discussie is, is dat we moeten nadenken om in het vervolg misschien van in het begin bij de ontwikkelingsfase in te stappen. Dan kun je wel gaan voor effectieve economische compensaties. Nu is het een economische return die gebaseerd is op engagementsverklaringen en niet op de bindende contacten. Als je van in het begin in het project instapt, is dat wel een mogelijkheid. Gezien de ontwikkeling van de Europese defensie, is dat zeker een debat dat we zouden moeten voeren.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, in juli heeft de Vlaamse Regering al een belangrijke beslissing genomen. Het gaat inderdaad niet alleen over een economische return, maar het gaat ook over veiligheid. Ik treed mijn collega's dus bij.

De beslissing van de regering in juli ging over een versoepeling van de regeling van dual use bij militaire toepassingen. Ik denk dat dat hier wel eens relevant zou kunnen zijn. Mijn vraag is heel eenvoudig: wanneer gaat die effectief in uitvoering?

Een andere belangrijke stap was dat er een ethisch-strategisch comité zou worden opgericht. Ik dacht dat dat op heden nog niet is gebeurd. Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Er is een rapport uit Nederland, dat ook F-35's heeft aangekocht die ook in de ontwikkelingsfase zaten. Dat rapport over economische compensaties heeft één belangrijke conclusie. In tegenstelling tot wat collega Diependaele beweert, is er op termijn geen enkele extra werkgelegenheid met die zogenaamde economische compensaties gecreëerd. Ook in Canada zijn ze tot deze conclusie gekomen. Bij ons hebben we in het verleden ook zulke beloftes gezien, maar ook dat ze vaak niet werden uitgevoerd.

Minister, welke harde garanties hebt u dat die economische compensaties, waar toch met miljarden euro wordt gegoocheld, deze keer wel degelijk gebeuren?

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Soens, ik denk dat u mijn eerste antwoord niet goed hebt gehoord. Ik heb tot nu toe geen enkel contact gehad. Want ik sluit geen contract met de USA. En ik heb geen offerte gezien, want wij hebben de beslissing niet genomen. Dus ik heb nu geen harde garanties. Maar ik hoop mee aan tafel te kunnen schuiven en ervoor te zorgen dat de juiste keuzes wordt gemaakt inzake de offerte, de mogelijke samenwerking wat betreft projecten van bedrijven en onderzoeksinstellingen, en daar dan harde garanties voor te krijgen op het moment dat die effectief worden uitgevoerd.

Mijnheer Van Rompuy, u vraagt een cluster. U weet dat het bij mij altijd de bedoeling is dat het van onderuit komt. Het is niet de bedoeling dat ik zeg: we moeten zo'n cluster hebben. Of: die cluster is goed. En: dat zou misschien wel

nuttig zijn. Ik vraag van de clusters altijd twee dingen. Eén, medefinanciering, voor minstens 50 procent van de werking van de cluster. En twee, een engagement, een visie, ook in de toekomst, voor de kleinere clusters over drie jaar en voor de speerpuntclusters een visie op de transformatie van de sector over tien jaar. Ik weet zelfs niet of er bedrijsvenetwerkclusters zijn die al nauwe banden hebben met de luchtvaart. Dat zou best kunnen. Ik ken ze niet allemaal uit het hoofd. Er zijn er heel wat. Maar in ieder geval, mocht er interesse geweest zijn, dan was de kans er om effectief zo'n cluster op te richten.

Mijnheer Diependaele, u hebt het over de economische compensaties. De situatie is anders. Vandaag is het zo dat de producent van de gevechtsvliegtuigen in zijn offerte zegt met welke bedrijven en onderzoeksinstellingen hij in de toekomst projecten denkt te kunnen doen. De Federale Regering moet contact opnemen met die bedrijven en onderzoeksinstellingen. Vanuit die bedrijven en onderzoeksinstellingen zullen er immers misschien investeringen moeten gebeuren.

Daarom lijkt het mij logisch dat ik mee aan tafel ga. Wij beschikken namelijk wel over wat instrumenten die effectief zouden kunnen worden ingezet voor die bedrijven, om die terugverdieneffecten effectief te realiseren via projecten met die producent van de gevechtsvliegtuigen. We moeten nu afwachten wat en hoe. Ik hoop dat ik snel aan tafel kan gaan zitten met de federale collega's. Een bedrijf dat vandaag twijfelt – moeten we dat engagement wel aangaan? kunnen we dan harde garanties krijgen van de tegenpartij? –, heeft misschien een drempel te overwinnen, waarvoor wij ons instrumentarium in Vlaanderen kunnen gebruiken. Daarop moeten we nu wachten.

Wat de percentages betreft, kan ik nu niet antwoorden, omdat ik de lijst nog niet hebt gekregen. Ik weet niet hoeveel bedrijven die stap uiteindelijk zullen willen zetten.

Mevrouw Vanwesenbeeck, u hebt helemaal gelijk. Dankzij de wijziging van de omzendbrief-Van den Brande naar een nieuwe manier van werken, met dual use, met internationale programma's waaraan er een ethisch aspect is, kunnen we effectief stappen vooruit zetten en zullen er meer mogelijkheden zijn. Die wijziging van de omzendbrief is doorgegeven. Het comité waarnaar u verwijst, zijn we nu aan het vormen. Ik hoop dat dat een van de komende weken kan worden gerealiseerd. Ik zal dat dan nog meedelen aan de regering.

We moeten momenteel nog even wachten op de reactie van de federale collega's. We moeten afwachten of we op die manier effectief van nabij de verdere uitwerking van die terugverdieneffecten mee kunnen helpen realiseren, zodat die kunnen worden gemaximaliseerd voor Vlaanderen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Mijnheer Vanbesien, vandaag hebben we geleerd dat de Verenigde Staten meer zijn dan Donald Trump alleen. De Verenigde Staten zijn nog altijd een hoeksteen van de NAVO en de NAVO is een hoeksteen van onze vrede en veiligheid, net zoals de Europese Unie dat is. 30 procent van de F-35's wordt geproduceerd in Europa. Er zijn door de Belgische regering ook bestellingen genomen voor voertuigen en voor schepen – denk ik – ter waarde van 1,5 miljard euro. Dat is een Europees project. Zo'n 300 miljoen euro wordt ook geïnvesteerd in nieuwe Europese projecten op militair vlak, om ervoor te zorgen dat we er vanaf het begin bij zijn en dat we ook echt de contracten kunnen tekenen.

Minister, ik denk dat de twee dingen moeten doen. Eén, we moeten ons best doen om die engagementen om te zetten in contracten. Twee, vanuit Vlaanderen moeten we een inspanning doen om die bedrijven ervan te overtuigen om naar hier te komen, en met onze ondernemers.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over controle en sanctionering van werkzoekenden door de VDAB

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, sinds een paar jaar is Vlaanderen bevoegd om werkzoekenden niet alleen te activeren, maar ook op te volgen en eventueel, desgewenst en desnoods, ook te sanctioneren. Over die bevoegdheid hebben we al heel wat debatten gehad, over de cijfers van RVA en VDAB, maar vandaag kwam er nog een nieuw element bij, naar aanleiding van een arrest van het arbeidshof, dat eigenlijk stelt dat VDAB ten aanzien van werkzoekenden het wondermoderne middel van de e-mail niet zomaar meer mag gebruiken om de werkzoekenden op te roepen. Dat betekent dus concreet dat VDAB zou moeten terugvallen op papieren briefwisseling richting werkzoekende, wat concreet betekent dat VDAB eigenlijk een paar decennia wordt teruggeslagen door het arbeidshof. Dat heeft ongetwijfeld een aantal gevolgen voor de controle en sanctionering van een aantal werkzoekenden, zowel nu als eventueel in het verleden. Minister, u kunt daar ongetwijfeld straks wel meer licht op werpen. Het heeft echter ook allicht gevolgen voor de manier waarop wij onze regelgeving met betrekking tot VDAB en de activering moeten bekijken, en ook voor de manier waarop VDAB zelf moet gaan werken.

Minister, daarom een aantal concrete vragen. Wat zult u doen om er naar aanleiding van het arrest van het arbeidshof voor te zorgen dat er bij concrete dossiers van werkzoekenden die moeten worden opgevolgd en eventueel gesanctioneerd, daadwerkelijk kan worden opgevolgd en gesanctioneerd, ook op een digitale manier?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Bothuyne, ik wil nog eens duidelijk zeggen dat het arrest over een vormfout gaat. Er is geen discussie over het feit dat de dame in kwestie, de persoon in kwestie inderdaad niet is ingegaan op de verplichtingen die ze moest nakomen. Ik wil ook duidelijk zeggen dat het niet gaat over de manier van sanctioneren en controle door VDAB. Ik denk dat u weet dat, met het overkomen van die bevoegdheid, VDAB met mij ervoor heeft gekozen om dat op een andere manier te doen dan dat federaal het geval was, om dat te integreren in de werking en de begeleiding van de werkloze. Ik denk dat Fons Leroy dat ooit nog eens is komen uitleggen in de commissie, dat die toelichting die er toen is geweest, ook de voldoening had van de parlementsleden. Daarover gaat het dus niet. Het gaat dus over een vormfout, en die vormfout, daar moeten we nu een oplossing voor hebben.

Je hebt drie categorieën. Er zijn de mensen die in het verleden een sanctie hebben gehad. Wat hen betreft, gaan wij nu geen initiatief nemen, want ofwel aanvaarden ze hun sanctie ofwel kunnen ze binnen de wettelijk gestelde termijnen een herziening aanvragen. Als ze een herziening zouden aanvragen, dan zullen we dat bekijken en zullen we bij de beoordeling van die vraag voor herziening rekening moeten houden met het arrest van het arbeidshof. Dat is de eerste categorie.

De tweede categorie is die van de procedures die aan de gang waren, de lopende transmissies. We zetten die even on hold om ervoor te zorgen dat we de mogelijkheid hebben om die te corrigeren, om die in orde te brengen, om die papieren versie ook te realiseren, zodat we ook voldoen aan de voorwaarden gesteld door het arbeidshof.

De derde categorie is die van de toekomst. Voor diegenen die vanaf nu in de richting zouden gaan van controle en sanctionering, is het gemakkelijk. We zullen

naast het digitale in een eerste fase gewoon een brief meesturen – als dat moet, dan moet dat – en dan loopt dat ook verder. In de tweede fase zijn er twee mogelijkheden. Dat zijn we nu aan het bekijken. Ofwel vragen we de uitdrukkelijke toelating om daadwerkelijk per mail de contacten tussen de personen en VDAB te realiseren, want dat was wat niet was gebeurd. Ofwel moeten we aan jullie vragen of we niet het best een decreetswijziging zouden realiseren. Dat zijn we dus aan het onderzoeken, voor die langere termijn. De andere maatregelen zijn genomen. Ik denk dus dat we alles bij elkaar snel hebben gereageerd op de uitspraak van het arbeidshof, en de laatste fase, die moeten we nog even verder bestuderen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Een goed activeringsbeleid voor werkzoekenden houdt ook effectief een stok achter de deur. Die stok gaat over het opvolgen en eventueel sanctioneren van werkzoekenden. We hebben daarover al heel wat debatten gevoerd. U hebt vorig jaar ook een actieplan in het actief en consequent bemiddelen ingevoerd om VDAB een stap verder te helpen in hun opvolging van werkzoekenden. Er was wel wat werk aan. Slechts een derde van de werkzoekenden kreeg hun afspraken op papier mee na hun afspraak met de VDAB-consulent. Uit recente cijfers blijkt dat nog steeds meer dan een vierde van de dossiers die door VDAB aan de controledienst wordt overgemaakt, onontvankelijk wordt verklaard.

Er is heel wat werk aan de winkel bij VDAB zodat ze actief en consequent bemiddelen. Hoe evalueert u uw actieplan op dat vlak? Zult u nog voor bijsturing zorgen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik vind het heel betreuenswaardig dat iemand die, objectief gezien, heeft verzaakt aan de verplichting om een opleiding te volgen en om zich in het werk in te schakelen, hieraan is ontsnapt op basis van een vormvereiste en via een juridische procedure.

Het is goed dat u uw actieplan hebt gelanceerd om het verleden, heden en de toekomst recht te trekken. Ik hoop dat we hier decretaal komaf mee kunnen maken. We leven niet in een middeleeuwse periode waarin we alles nog per post moeten doen. Dit kan gewoon via mail gebeuren. Over de controle en sanctionering in uw actieplan heb ik een vraag om uitleg ingediend en we moeten daar verder in de diepte over debatteren in de commissie. Ik zie toch aan de VDAB-cijfers dat we sterk bezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik beaam dat de berichtgeving in de kranten van vanmorgen verontrustend was. We weten dat VDAB, onder andere met de nieuwe Netflix-activeringsprocedure, ten volle inzet op digitalisering, en dan worden we nu geconfronteerd met een uitspraak die toch wel praktische en juridische consequenties heeft.

Het was evenzeer verontrustend dat werkzoekenden herhaaldelijk niet ingaan op uitnodigingen van VDAB en dat ze vervolgens door een vormvereiste aan een sanctie ontsnappen. Ik heb al vaak gezegd dat de stok niet het doel op zich is, maar hij is naast de wortel wel nodig om de werkzoekenden te activeren. Het is ook onze basiszaak om de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen te verhogen. Ik denk aan de vele VDAB-bemiddelaars, die veel inspanningen doen om de werkzoekenden aan de slag te helpen, en voor wie het een tegenslag is dat dit op die manier via een achterpoortje onderuit kan worden gehaald.

Ik wil in elk geval oproepen om zo snel mogelijk samen met VDAB een sluitende en moderne oplossing te vinden om deze anomalie uit de wereld te helpen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): We hebben hier vorige keer ook al over gediscussieerd. Als 40 of 50 procent van de werkzoekenden niet bereikbaar is via e-mail is daarin nog een lange weg te gaan.

Over het sanctioneringsbeleid hebben we in de commissie al herhaaldelijk gedebatteerd. Daarin hebben we anderhalf jaar geleden aangegeven – en dat hebt u toen bevestigd – dat het sanctioneren geen doel op zich is, maar in een activeringsbeleid kadert. Dat beleid is erop gericht om werkzoekenden sneller aan werk te helpen. We hebben toen gevraagd of we zicht hebben op de effectiviteit van het sanctioneringsbeleid omdat er is gebleken dat kwetsbare werkzoekenden meer worden gesanctioneerd dan andere, omdat ze intensiever worden begeleid of omdat de sanctionering ook verschillend wordt toegepast afhankelijk van de consulent of regio. Die vragen gingen over objectiviteit en rechtvaardigheid. Fons Leroy heeft toen geantwoord dat hij een onderzoek heeft besteld om het sanctioneringsbeleid te evalueren. Hebt u al zicht op de resultaten van dat onderzoek?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Regels zijn natuurlijk regels. Als klanten van VDAB zich niet aan bepaalde afspraken houden, dan moet er kunnen worden opgetreden en gesanctioneerd. Daarover is iedereen het eens.

De uitspraak in het artikel vanmorgen gaat over hetzelfde: regels zijn regels, en er stond uitdrukkelijk in het artikel dat een klant van VDAB uitdrukkelijk de toestemming moet geven als hij een uitspraak of een oproep met rechtsgevolgen via mail wil ontvangen.

Als dat niet het geval is, als hij die toestemming niet heeft gegeven, dan moet dat via brief. Uiteraard is dit geen pleidooi om terug te gaan naar het stenen tijdperk. Maar dat zijn de regels, en die moeten opgevolgd worden. Dus, ook al is het slechts een vormfout, het is wel een terechte uitspraak wat mij betreft.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Vanmorgen las ik dat VDAB eigenlijk nog geen zicht heeft op het aantal dossiers waarover het op dit moment gaat. Tegen wanneer denkt u dat u een totaalbeeld kunt hebben over hoeveel dossiers het op dit moment gaat? Want dat lijkt me toch geen onbelangrijk element om dat in kaart te brengen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Dank u wel. Ik zal beginnen met collega Annouri. Voor alle duidelijkheid: ik doe geen uitspraak over wat ik vind over het arrest van het arbeidshof. Ik heb wel vastgesteld dat de dame in kwestie per mail antwoordde op de vragen van VDAB per mail. Dat is allemaal gebeurd. Dat zijn dan wel rare zaken natuurlijk, dat niet erkend wordt dat de correspondentie die er bestaat op mail bevestigt dat er per mail effectief ook langs twee kanten de vraag is om per mail te werken. Dat is misschien raar, maar het Arbeidshof heeft zich uitgesproken. Wij moeten nu rekening houden met de uitspraak die er is.

We hebben geen zicht op het aantal. Ik denk dat dat ook niet gemakkelijk is, omdat je, zoals ik daarnet uitlegde, geval per geval moet bekijken. Voor wie een straf heeft gehad, is er de beroepstermijn. Als die termijn om te vragen om een herziening verlopen is, dan is er geen sprake van een aanpassing en blijft die sanctionering gelden. Voor wie die termijn nog niet verlopen is, is de vraag of ze zullen vragen om een herziening. Als dat zo is, dan zullen wij daar rekening mee moeten houden. Maar dan zullen we bekijken of daar nooit met een brief gewerkt werd, of weet ik veel wat. Dat is dus geval per geval te bekijken. Dus het is niet

echt mogelijk om te zeggen hoeveel het er nu effectief zijn. Voor diegenen die nog in behandeling zijn, is er geen probleem. Daar zullen we het corrigeren zodat het in orde is. In de toekomst is er ook geen probleem. We zullen hun opnieuw een brief sturen, tot we een betere regeling hebben. Dat was mijn antwoord. Ik denk dat daaruit blijkt, dat je het niet echt kunt inschatten.

Collega Kherbache, ik heb dat onderzoek niet aangevraagd naar aanleiding van dit. Ik wil het echter toch nog eens zeggen aan iedereen die vragen heeft gesteld: dat arrest gaat niet over de beoordeling van de controle en sanctiëring. Maar het staat u vrij om aan de commissievoorzitter bij de werkzaamheden te vragen om nogmaals een debat te hebben over de controle en het toezicht. Ik weet niet of die studie al af is, maar dat kan bijvoorbeeld zeker gebeuren naar aanleiding van die studie, om dan te zien wat we gaan doen. Maar daar kan ik u vandaag niet direct op antwoorden.

Collega Talpe, ik denk dat we dezelfde visie onderschrijven. U hebt de filosofie naar voren gebracht dat we in de toekomst natuurlijk ook digitaal moeten werken. Daar ben ik het helemaal mee eens. Voor wie digitaal mee kan, voor alle duidelijkheid, collega Kherbache, dat hebben we ook altijd gezegd. Alleen voor hen doen we dat. Dat zullen we nu bekijken. Dat is wat ik zei: in dat laatste onderzoek dat we aan het doen zijn, bekijken we of we dit het best doen via een decreetswijziging, waarbij die uitdrukkelijke toelating niet gevraagd moet worden, of dat het toch gemakkelijker is om die uitdrukkelijke toelating effectief bij de eerste mail te vragen en zo die bewijskracht op die manier al te krijgen. We zijn het aan het bekijken. Wat is organisatorisch en wat is praktisch het beste? Wat is juridisch het sterkste? Zodra we daar een zicht op hebben, zullen we dat ook in werking laten treden.

– Peter Van Rompuy, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Collega Ronse, ik denk dat het helemaal juist is. Als je de cijfers bekijkt, zoals je ze nu eigenlijk moet bekijken, met name van verwittigingen tijdens de bemiddeling tot en met de sanctiëring, schorsing en weet ik veel wat, ja, dan zie je een stijging. Dan zie je dat VDAB zich in het begin wat moest inwerken in die nieuwe bemiddeling. Dan zie je dat we daar vandaag een enorme groei hebben.

Collega Bothuyne, het actieplan wordt ook door de raad van bestuur duidelijk opgevolgd. Ik heb geen signalen gehad dat daar nu problemen zouden zijn. Dus wat mij betreft: die uitvoering van het actieplan gebeurt, en gebeurt op een goede manier. Maar nog eens: het arbeidshof heeft zich niet uitgesproken over de controle en de sanctiëring, wel over een vormvereiste die niet was nagekomen in de ogen van het arbeidshof. Dat was bij name de uitdrukkelijke toestemming geven om het mailverkeer te gebruiken als een onderdeel van hun juridisch proces.

Dat was dus echt de vormfout. Daar zullen we aan tegemoetkomen. Mijnheer Bothuyne, mevrouw Kherbache en de anderen, het is altijd mogelijk om te zien of er een moment is om opnieuw de discussie over de sanctiëring en het toezicht te bekijken.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel voor uw bijkomende antwoorden. Ik denk dat VDAB sinds de laatste staatshervorming alle middelen en alle bevoegdheden in handen heeft om werk te maken van een heel sterk en modern activeringsbeleid. Wat ons betreft mogen vormfouten daar niet in de weg gaan staan. Naast het uitgebreide aanbod van opleiding en begeleiding ten aanzien van werkzoekenden moet er een stok achter de deur zijn. Bij het gebruiken van die stok achter de deur moet VDAB over alle middelen kunnen beschikken en dus niet alleen via postduif of brief werken maar ook via e-mail of sociale media. Ik denk dat we het decreet moeten aanpassen zodat effectief die middelen kunnen worden ingezet.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een intensievere jacht op everzwijnen

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de schade veroorzaakt door een overpopulatie aan everzwijnen

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, minister, we hebben het over een thema waarvoor we hier niet de eerste keer staan. Deze week pleitte de Hubertus Vereniging voor een intensievere bejaging van het everzwijn met als duidelijke noodkreet dat we dit probleem niet meer de baas kunnen. Toen vijftien jaar geleden dit grote zoogdier voor het eerst zijn intrede deed in onze contreien had men niet kunnen vermoeden welke nadelen we daar vandaag allemaal van zouden ondervinden. Het gaat niet alleen over schade aan gewassen, het gaat over schade aan voortuintjes, het gaat over schade aan fauna en flora en het gaat ook over een bedreiging van onze verkeersveiligheid in bosrijke gebieden. Over dat laatste heb ik deze week nog een vraag aan minister Weyts.

Nochtans zijn er al heel wat initiatieven genomen om de jacht op het everzwijn verder uit te breiden, namelijk het verder uitbreiden van de openingstijden om de ever te kunnen bejagen en de manieren waarop het ever kan worden bejaagd. Er is dus al heel wat gebeurd, alleen stellen we vast dat op het terrein de populatie alleen maar blijft groeien, met de nadelen die ik zonet heb opgesomd.

Er blijven drie grote problemen op het terrein. Ten eerste zijn er nog altijd heel grote blokken natuurgebied waar het everzwijn niet kan worden bejaagd. Ten tweede hebben we nog altijd geen zicht op hoe groot die everzwijnenpopulatie vandaag wel is. Ten derde is de coördinatie van de bejaging vandaag nog niet optimaal. U hebt daar de faunabeheerzones voor opgericht. Dat is een heel goed instrument, alleen horen we op het terrein dat sommige groepen daar minder aan deelnemen en dat die werking nog zal worden geoptimaliseerd.

U hebt woord gehouden. De gouverneurs hebben dat inmiddels naar zich toe getrokken om te coördineren. De eerste initiatieven zijn genomen. Minister, wat wilt u verder nog ondernemen ten aanzien van deze bijkomende problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag ligt in dezelfde lijn. Het probleem van de evers gaat al een heel tijdje mee, maar de omvang van de schade en de populatie blijft in grootte toenemen, met als gevolg dat er heel wat bijkomende klachten zijn.

We hebben het daar uitgebreid over gehad in de commissievergadering van 2 oktober. U hebt verwezen naar het overleg dat de gouverneurs organiseren. We hebben inmiddels ook de brief gekregen van de gouverneur en we hebben volgende week dinsdag een overleg om de problemen van de faunabeheerzones te bespreken. De faunabeheerzone is misschien een goed middel. Ze zijn in 2014 in de jacht geïntroduceerd maar vandaag zien we nog altijd dat er heel wat problemen zijn met het implementeren van de consensus die in de faunabeheerzones zit. Ik denk toch dat een en ander moet worden bijgestuurd, wat u ook hebt gezegd in de commissievergadering van 2 oktober.

De landbouworganisaties en de jachtverenigingen hebben recent nog aan de alarmbel getrokken. Zij vragen duidelijk ruimere bejagingsmogelijkheden,

enerzijds door op meer terreinen de jacht te kunnen uitoefenen, uiteraard in consensus met de eigenaars.

Maar er wordt dan eigenlijk vooral gefocust op terreinen die eigendom zijn van natuurverenigingen maar ook van de Vlaamse, federale en provinciale overheden. En anderzijds vragen de landbouworganisaties en de jachtsector om meer middelen ter beschikking te hebben en met name geluidsdempers en nachtzichtkijkers te mogen gebruiken bij de bejaging. Dat betekent dat de wapenwetgeving moet worden aangepast. Daarvoor kunt u een beroep doen op uw collega, federaal minister van Justitie Geens. Anderzijds zal ook de Vlaamse jachtregelgeving moeten worden aangepast.

Minister, hoe gaat u om met deze concrete vragen van de landbouworganisaties en van de jachtsector om zeker die jachtregelgeving aan te passen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik wil starten met heel uitdrukkelijk te zeggen dat de mogelijkheden om te jagen op everzwijnen heel ruim zijn. In Wallonië of in Luxemburg zijn die niet zo ruim als in Vlaanderen. In Vlaanderen kan men dag en nacht op het everzwijn jagen: men kan het everzwijn lokken met aankorreling, men kan een lichtgeweer gebruiken waarmee men 's nachts kan richten op een dier, nergens zijn de mogelijkheden zo groot.

Daarnaast hebben wij in de jachtwetgeving voorzien in die coördinatie. We hebben daarin voorzien in de faunabeheerzones. We hebben ook de wildbeheereenheid (WBE) die deze coördinatie op zich moet nemen maar toch blijft die populatie toenemen. Er zijn dan ook een aantal problemen die we moeten aanpakken.

Het eerste probleem is dat er binnen die WBE's een aantal koudwatersymptomen aanwezig zijn. Men is het niet gewoon om everzwijnen te schieten, dat vraagt een specifieke aanpak. Het is dan ook heel positief dat de Hubertus Vereniging Vlaanderen dat wil opnemen en daar voluit voor wil gaan.

Daarnaast moet er op meer zones kunnen worden gejaagd. Wij hebben zelf onze eigen terreinen vanuit het Agentschap Natuur en Bos die allemaal bejaagbaar zijn. Dat gebeurt ook met de militaire domeinen. In Antwerpen en Limburg zijn er een aantal militaire domeinen waar die dieren aanwezig zijn. Er is volgens mij wel nog een probleem met de terreinen van de terreinbeherende verenigingen die vaak hun terreinen niet bejaagbaar maken. We zijn in gesprek om ervoor te zorgen dat ook daar die populatie kan worden aangepakt.

We zorgen er ook voor dat er drijfjachten zijn. Dat is geïntensifieerd tijdens de voorbije maanden, er zijn toen zevenhonderd everzwijnen geschoten door die drijfjachten die georganiseerd waren.

Ik heb bovendien de opdracht gegeven aan de gouverneurs om extra te coördineren. De coördinatie faunabeheerzone verliep in het begin zeer moeilijk maar ik heb de indruk dat die nu goed loopt. Dat is al een heel belangrijk pluspunt maar toch merk ik dat er nog meer coördinatie nodig is. Vandaar ook de opdracht die is gegeven aan de gouverneurs van Antwerpen en Limburg waar de meeste everzwijnen voorkomen.

Er is ook de vraag om de geluidsdemper en de nachtkijker toe te laten maar daarvoor moet inderdaad de federale wapenwet worden aangepast. Ik weet dat de bevoegde federale collega daar ook mee bezig is. Wij hebben onze eigen jachtregelgeving gescreend en wanneer de federale overheid de wapenwet aanpast, is het niet zo dat wij onze jachtwetgeving ook zouden moeten aanpassen omdat het vooral de bedoeling zou zijn om aan een aantal specifieke personen de toelating te

geven om met een dergelijke geluidsdemper en nachtkijker te jagen en dat niet algemeen toegankelijk te maken omdat daar toch een aantal veiligheidsproblemen mee zijn. Dat moet op een beheersbare manier gebeuren door een aantal bevoegde personen.

Wij doen er alles aan om die bejaging op te drijven en ervoor te zorgen dat die populatie niet verder uitdijt. Ook de registratie van ziektes en dergelijke wordt goed aangepakt. Het wild wordt ook goed gescreend zodat kan worden nagegaan of er geen wildedierenziektes aanwezig zijn.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt nog eens in de verf gezet, en terecht, dat er al heel wat is gebeurd. Ik denk dat nog een aantal kleinere zaken kunnen worden verijnd. Zo is er bij het aankorrelen vandaag een volumebeperking van 1 liter. Er zijn volgens mij nog een aantal praktische zaken die eenvoudig kunnen worden opgelost.

Het groot probleem zit bij de coördinatie en bij de terreinbeherende verenigingen. De gouverneurs hebben nu het initiatief genomen. Mijn vraag is of het bij een eenmalig initiatief blijft. Zal dat verder worden opgevolgd en zal het om een vorm van coördinatorschap gaan? Zullen de terreinbeherende verenigingen hierbij worden betrokken? Ik heb een lichtpuntje gezien. Er is overleg mogelijk om na te gaan hoe het een en het ander kan worden aangepakt.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, u hebt gezegd dat er al heel wat is gebeurd, en dat klopt. Ik denk dat het allemaal nogal traag gaat en dat de populatie ondertussen in omvang blijft toenemen. De faunabeheerzones dateren van 2014. Bij ons, in faunabeheerzone 9, hebben we sinds 12 juni 2018 een consensustekst. Nu moet die consensustekst worden uitgevoerd. Op de agenda van de gouverneur staat specifiek dat hij de pijnpunten van de faunabeheerzones wil aanpakken. Daar schort dus wel iets mee.

We horen van de landbouworganisaties en van de jachtsector dat er een aanpassing van de wapenwetgeving en van de jachtregelgeving zou moeten komen. U hebt gezegd dat dit niet nodig is, maar ik kijk dan naar heel wat omliggende landen. Ik verwijs naar Tsjechië. U hebt daar tijdens de commissievergadering van 2 oktober 2018 zelf naar verwezen. Daar is het gelukt de Afrikaanse varkenspest te bezweren door de juiste middelen te gebruiken, zoals geluidsdempers. Ik denk dat we daar zeker rekening mee moeten houden en dat we dit ook in ons land en in Vlaanderen moeten introduceren om ervoor te zorgen dat we juiste middelen hebben om de everzwijnenpopulatie te kunnen intomen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik onthoud dat sinds 2 oktober 2018 niet veel nieuws is gebeurd. Dat lijkt me logisch, want u hebt toen een heel duidelijke opsomming gegeven van de ruime bejagingsmogelijkheden die er zijn. U hebt ook duidelijk geschetst dat die mogelijkheden in de Europese context zeer verregaand zijn en dat het belangrijk is bijkomend in te zetten op coördinatie. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is.

Ik wil even een nuance aanbrengen. Ik zeg niet dat het zo is gezegd, maar de indruk zou kunnen ontstaan dat de terreinbeherende verenigingen per definitie dwarsliggen en dat is niet zo. Daar is veel expertise aanwezig, maar ook de bekommernis om de schade te beperken en de verkeersveiligheid te laten primeren. Uiteraard is niemand vragende partij om de Afrikaanse varkenspest ook maar een millimeter ruimte te geven. Ik wil die nuance even in het debat inbrengen.

Ik denk dat de discussie over bijkomende middelen, zoals geluidsdempers en nachtkijkers, terecht federaal wordt gevoerd. Ik ben zeer tevreden dat de

minister de toegang daartoe beperkt, wellicht tot een beperkt aantal personen die aan bepaalde voorwaarden en criteria moeten voldoen. Ik denk dat dit zeer terecht niet breder wordt opengesteld.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan me in grote mate vinden in wat u en de heer De Bruyn net hebben gezegd. Enerzijds maak ik me, net als heel veel mensen, zorgen om de schadeproblematiek, maar anderzijds maak ik me, als ik sommigen hoor praten, ook nogal ongerust over de drang die sommigen lijken te hebben om naar aanleiding van deze problematiek letterlijk en figuurlijk een wapenwedloop te organiseren. Ik ben dan ook zeer blij dat de uitzonderingsmaatregelen met betrekking tot nachtkijkers en geluidsdempers duidelijk zeer beperkt worden gehouden. Ik ga ervan uit dat we deze problematiek ook niet mogen gebruiken om een algemene versoepeling van de jachtmogelijkheden in natuurgebieden te organiseren. Daar is namelijk geen enkele reden toe.

Ik zou graag iedereen, zeker de twee sprekers vooraan, willen oproepen om de problematiek niet te minimaliseren, want we zijn er ons allemaal van bewust dat niemand dat wil, maar om de problematiek ook niet op te blazen, en dat zeker niet met verkeerde argumenten. Tsjechië is geen naburig land en everzwijnen zijn niet vijftien jaar geleden in Vlaanderen ontstaan. Ze waren hier al in de tijd van Asterix en Obelix en ze zijn hier al langer dan de jagers.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, sommige mensen vragen zich misschien af of er nog wel plaats is voor de everzwijnen in Vlaanderen. Ik denk dat we daar hopelijk overheen zijn. De eerste vraag is dan hoe we het probleem al dan niet in kaart kunnen brengen.

Mijnheer Ceyssens, is er voldoende wetenschappelijk materiaal? U hebt dat zelf al gezegd.

Hebben we voldoende wetenschappelijke kennis van de bestanden, de verspreiding en de voedselpatronen, bijvoorbeeld het verband tussen maïsteelt en de toenemende populatie? Laat ons wetenschappelijk onderzoek doen en op basis daarvan met de wildbeheerseenheden bekijken wat er effectief moet gebeuren. Er is een ruime bejagingsmeerderheid.

Minister, ik wil u vragen dat de schade die wordt veroorzaakt door wild bij de landbouwer... Vandaag staat in het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) een reactie daarop, zowel van de Boerenbond als van het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), dat in de discussie over de aansprakelijkheid, de schade die landbouwers ondervinden van wild, wordt vergoed met het recent aangepaste Jachtfonds. Er zijn meer middelen, en die middelen kunnen worden ingezet. Laten we die inzetten om ook de landbouwers te vergoeden. Op die manier creëren we ook een zekere plaats voor de everzwijnen in Vlaanderen.

Laten we ook voldoende preventieve maatregelen nemen zodat ze via wilddrasters in de wegen niet op plaatsen met grote drukte komen, waar ze het verkeer kunnen belemmeren en ongevallen kunnen veroorzaken.

We moeten dus zoeken naar een nieuw evenwicht en we moeten de slachtoffers vergoeden. Dat is logisch. We kunnen niet doen alsof we de klok dertig jaar terug gaan zetten, en we van dit land een groot jachtgebied willen maken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voor de vraagstellers is elk everzwijn er natuurlijk een te veel. Dat weten we door vragen uit het verleden. Wat de communicatie van de Hubertus Vereniging Vlaanderen betreft, die zou ik toch met een korrel zout nemen, want die zullen alleen maar tevreden zijn als ze overal met alle middelen mogen jagen. Dat kun je moeilijk als lat installeren.

Het feit dat dan excuses worden gebruikt als verkeersveiligheid enzovoort om de jachtwetgeving te versoepelen, dat vind ik nogal storend, zeker als ik hoor wat er allemaal in de steigers wordt gezet als het gaat over de aanpassing van de wapenwetgeving. Dat is behoorlijk hallucinant, eerlijk gezegd.

Minister, ik weet dat de bezorgdheid over de Afrikaanse varkenspest een en ander in gang heeft gezet. Is in de afgelopen maanden de bejaging toegenomen in Vlaanderen in zones zonder die varkenspest? Hebt u daar cijfers over?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, iedereen is het erover eens dat we iets moeten doen aan de overpopulatie en de overlast. Niemand hier vraagt dat er geen enkel everzwijn meer mag zijn in Vlaanderen. Ik heb dat niemand horen zeggen. Op dat vlak bestaat er een consensus.

Er is wel wat discussie over hoe we daar moeten geraken. Alle mogelijkheden die redelijk en aanvaardbaar zijn om die populatie in te perken, zijn gepland. Op het terrein beseft men dat iedereen nu wel zijn verantwoordelijkheid moet nemen.

Wat mij betreft, de coördinatie-opdracht van de gouverneurs wil ik voortzetten. Ik wil alle stakeholders daarin betrekken. Het is belangrijk dat de gemeentebesturen, de provincies, Defensie en uiteraard het Agentschap voor Natuur en Bos daarin worden betrokken, maar evengoed de terreinbeherende verenigingen. Het klopt dat ook zij beseffen dat die overpopulatie voor hen en hun natuurgebieden geen goede zaak is.

In het verleden hebben we wel gezien dat er ook daar wat drempelvrees was om de jacht in die gebieden toe te laten. Dat heeft ervoor gezorgd dat een aantal van die terreinen onbereikbaar waren, waar de everzwijnen natuurlijk alle ruimte hadden om uit te breiden.

Wat de wetenschappelijke inzichten betreft, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) volgt dat op de voet. Ze hebben heel veel informatie, ook over de dieren die worden geschoten. Die worden allemaal gecontroleerd op hun DNA om te zien tot welke familie ze behoren. Er zijn theorieën die zeggen dat een aantal van die everzwijnen ook worden geïmporteerd en uitgezet. Dat kunnen we allemaal checken op basis van dat DNA.

Collega Sanctorum, ik heb op dit moment geen zicht – maar ik zal het navragen bij mijn diensten – op informatie dat er plots veel meer zou worden gejaagd. Op zich zou het mij niet verwonderen omdat er wel een sensibilisering is geweest. Er is een verantwoordelijkheid van de wildbeheerseenheden en de faunabeheerszones om hun verantwoordelijkheid op te nemen en de afspraken na te komen. In het verleden is dat niet altijd op een correcte manier gebeurd. Ik heb daarnet een aantal argumenten gegeven waarom dat zo was. Ik merk dat men dat nu wel beseft, dat men nu wel die stap zet. Het zou dus wel kunnen dat dat zo is, maar ik heb de gegevens niet en ik zal ze opvragen bij mijn diensten en vragen of ze deze ter beschikking willen stellen.

Mijnheer Caron, wat betreft de jachtschade ben ik eigenlijk voorstander van het systeem dat we vandaag hebben: de eigenaar van een terrein is verantwoordelijk om daar het juiste beheer te doen. Als er schade ontstaat doordat het wild

onvoldoende beheerd is, is die persoon of eigenaar verantwoordelijk voor die schade. Ik vind dat een zeer goede regeling. Dat zit goed in elkaar. Als we dat allemaal zelf moeten dragen via het Jachtfonds, dan denk ik dat dat Jachtfonds daar niet voor zal volstaan. Het is niet de bedoeling dat ergens anders naartoe te schuiven, want dan zal men opnieuw te terughoudend zijn om die populaties in te dijken. Daar ligt de oplossing van het probleem dus niet. De gouverneurs moeten de coördinatie voortzetten.

Wat de geluiddemper en de nachtkijker betreft, zou de wapenwetgeving worden aangepast voor specifiek aan te duiden personen. We denken aan boswachters of een aantal geselecteerde jagers of militairen. Een artikel in de jachtregelgeving zegt, mevrouw Peeters, dat er mogelijkheden zijn tot afwijkingen door de Vlaamse Regering. Dat kan worden aangegrepen om die toelating te geven. Ik ben er in elk geval geen voorstander van om dat algemeen uit te breiden. Het risico is veel te groot. Ik denk niet dat het de bedoeling kan zijn om dat op die manier toe te laten. Dat gebeurt in nauw overleg met minister Geens. Hij gaat daar zeer omzichtig mee te werk. Men is aan het bekijken hoe dat op een verantwoorde manier kan gebeuren. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat we samen moeten werken aan de coördinatie, het overleg en de acties op het terrein.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Collega's, ik ga na het afronden van mijn vraag toch nog eens naar mijn bureau om de beelden te herbekijken. Ik hoor hier herhaald wat ik heb gezegd: alle everzwijnen volledig uitroeien, extra bewapening, een uitbreiding van de jachtopeningstijden. Het verwondert mij dat ik dat blijkbaar allemaal heb gevraagd. Ik dacht dat we zouden bekijken hoe we een probleem, waarvan we op het terrein vaststellen dat we het niet meer onder controle hebben, verder konden managen. Misschien zijn er andere oplossingen dan ze te bejagen, mijnheer Sanctorum. Als u ze kunt vangen met een suikerklontje, dan bent u van harte welkom in de Antwerpse Kempen en in Limburg. Ik denk dat we daarvoor een juiste aanpak nodig hebben.

Collega's, ik heb hier nogmaals een probleem aangekaart: het probleem van de schade aan de gewassen, een probleem ook – en dat vergeten we dikwijls – van schade aan onze flora en fauna, en – vergeef mij mijnheer Sanctorum, want dat is geen excuus, dat is het belangrijkste probleem – er is ook het probleem van de verkeersveiligheid. De dag dat er een dodelijk ongeval gebeurt dat aantoonbaar is veroorzaakt door een everzwijn, zullen we hier opnieuw discussiëren en zullen er waarschijnlijk nog meer vragen zijn om een snelle oplossing. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoorden. Ik ben alleszins blij te vernemen dat u toch nog een aantal wijzigingen wilt doorvoeren. Daarmee toont u aan dat u oog hebt voor wat zowel de landbouwsector als de jachtsector heeft aangekaart de voorbije dagen. Zeker de landbouw, die al met heel wat problemen kampt, zoals we allemaal weten. De overpopulatie van de everzwijnen zorgt voor enerzijds de daling van de varkensprijzen en anderzijds voor het risico dat de varkenspest ook hier uitbreekt. Ik ben dus blij te vernemen dat u een en ander wilt wijzigen. Wij moeten zeker focussen op de responsabilisering van iedereen, zeker ook van de natuurverenigingen die natuurgebieden beheren. Zij moeten ook op hun terreinen de jacht toelaten. Overleg is uiteraard zeer belangrijk. Ik hoop dat veel lokale besturen worden betrokken bij de fauna-beheerzones. Zo kunnen zij vanaf dag één weten wat er kan en moet gebeuren en welke extra maatregelen er kunnen worden genomen om te proberen de overpopulatie in te dijken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het lerarenloopbaanpact

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend lerarentekort in Vlaanderen en Brussel

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, het lerarentekort is spijtig genoeg nog nooit zo hoog geweest als tegenwoordig. Cijfers van VDAB van begin oktober gaven aan dat ruim 1200 vacatures niet ingevuld raken. We weten ondertussen ook dat we tot 2024 op jaarbasis 6000 leerkrachten nodig zullen hebben. Het is natuurlijk ook zo dat wanneer er onvoldoende leerkrachten zijn, dit ten koste gaat van de leerlingen. Zij zitten ofwel in vervanglestijden, of ze krijgen vervanguren. Er worden oplossingen gezocht, maar dit komt het kennen en het kunnen van die leerlingen natuurlijk niet ten goede.

U bent onlangs op bezoek geweest bij de Nederlandse collega's, en zij kampen voor een stuk met hetzelfde probleem. Als je die informatie bij elkaar legt en problematieken bij elkaar legt, kan dat alleen maar helpen bij het zoeken naar een oplossing. Want het tekort is er nu eenmaal; de instroom in de lerarenopleiding en de zijinstromers kunnen het tekort absoluut niet opvangen, en dus schreeuwt de werkvloer om een oplossing op korte termijn.

Daarom is mijn vraag: wat kunt u doen, hoe kunt u een tandje bij steken om de scholen op korte termijn uit de nood te helpen?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Maandag 5 november 2018, de eerste schooldag na de vakantie. Scholengroep Stroom, een gemiddelde scholengroep in regio Oostende, telt zeventien directeurs basisonderwijs, en zeven van die directeurs hadden een of meer vacatures openstaan die ze moeilijk, amper of niet konden invullen. De school waar ik vroeger directeur was, kon zelfs vier vacatures amper invullen.

Minister, u weet dat ik, als voormalig leerkracht en schooldirecteur, heel erg begaan ben met het onderwijs. En het doet pijn aan mijn hart als ik merk dat er te weinig mensen nog gemotiveerd zijn of interesse hebben om in het onderwijs te stappen, maar ook dat er de voorbije jaren te veel leerkrachten en directeurs ofwel uit het onderwijs zijn gevallen, of het onderwijs definitief hebben verlaten – ook capabele en heel goede leerkrachten. Het is ook zorgelijk dat we tot en met 2024 zesduizend tot zeventenduizend nieuwe leerkrachten zullen moeten vinden om tegemoet te komen aan de noden in ons onderwijslandschap.

Minister, u hebt ook al een aantal initiatieven ondernomen. Mijn collega heeft het net aangehaald: u hebt samen met uw collega's uit Nederland een taskforce opgericht, en u bent ook al een drietal jaar bezig met de onderhandelingen rond het loopbaanpact. Dat loopbaanpact heeft tot op vandaag te weinig gestructureerd en concreet resultaat opgeleverd op de werkvloer. Dat is wat ik hoor bij mijn collega-leerkrachten, en bij mijn collega-directeurs. En het is vooral de werkonzekerheid bij leerkrachten die heel erg zwaar weegt – daar heeft mijn collega ook net op gewezen. Vandaar mijn concrete vraag: verwacht u nog voor het einde van deze legislatuur te landen met uw o zo belangrijk en vooruitstrevend loopbaanpact? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Na deze oorverdovende uiting van grote appreciatie voor de vragen, waar ik mij bij aansluit, wil ik toch even antwoorden. Diegenen waarover het gaat, zijn intussen binnengekomen. Als ik me niet vergis, zijn dat leerlingen van het lager onderwijs. Het gaat over jullie meesters en juffen, waarvan we er heel wat nodig hebben in de toekomst.

Ik zal misschien starten met het goede nieuws. Wij hebben inderdaad heel veel leraren nodig, en ik wil jullie toch een cijfer geven dat tot de verbeelding spreekt: als we teruggaan naar 2011, en we kijken naar vandaag, dan zijn er alleen al in het basisonderwijs tienduizend extra leraren aan de slag gegaan. We hebben ze allemaal gevonden, en ze zijn aan de slag. Dat zijn spectaculaire cijfers als je het mij vraagt. Op minder dan tien jaar tijd zijn er meer dan tienduizend leraren aan de slag.

In het secundair is dat iets minder: er zijn er iets meer dan tweeduizend extra aan de slag gegaan. Maar we moeten ons daar weinig illusies over maken, want de babyboom die geleid heeft tot die extra leraren in het basisonderwijs, zal zich de komende jaren doorzetten in het secundair. Het is dus zeker – en ik kijk heel in het bijzonder naar collega Vandenberghe – dat we die extra leraren de komende jaren vooral in het secundair onderwijs zullen nodig hebben.

U zegt dat ik nog geen extra maatregelen genomen heb – u zegt het misschien niet zo cru – en u vraagt wanneer het lerarenloopbaanpact er komt. Ik zal daar straks iets over zeggen, maar ik wil toch eerst aanhalen dat wij een aantal ingrepen gedaan hebben die wel tot op de werkvloer merkbaar zijn. De allerbelangrijkste maatregel ligt in het basisonderwijs: de lerarenplatforms zijn er dit jaar voor de eerste keer. Ik heb met mijn Nederlandse collega overlegd; daar hebben ze ook platformen. Die zijn niet helemaal gelijk opgericht, maar ze hebben effect.

In mijn hele omgeving, in West-Vlaanderen, hebben alle jonge mensen die ik ken die afgestudeerd zijn om les te geven in het basisonderwijs, werk. Of bijna allemaal, er zijn er nog een aantal die geen job hebben, maar de meesten hebben een job. Dat is op zich een goede zaak. Het toont aan dat die platformen ook een meerwaarde bieden, en ook een meerwaarde zouden moeten bieden ten opzichte van de directeurs. Maar uiteraard heb je in het onderwijs geen een-op-eenrelatie. Iemand die in Antwerpen afstudeert, zal niet zo makkelijk in West-Vlaanderen komen werken en omgekeerd.

Wat ik ook van belang vind, is dat nog niet zo lang geleden VDAB van het leraarschap opnieuw een knelpuntberoep gemaakt heeft. Dat betekent dat je voor een aantal vakken opnieuw de herscholing kunt gaan doen, en je er ook de voordelen van hebt. Ook hier zien we dat deze maatregelen effect hebben. Het is ook interessant om hierover met Nederland te overleggen. Als je er opnieuw een knelpuntberoep van maakt, met de voordelen die eraan hangen, kun je meer mensen leiden tot het beroep.

Waar we weinig impact op hebben, is op het aantal jongeren dat effectief ervoor kiest om leraar te worden. Vanaf volgend jaar start een totaal nieuw systeem: de lerarenopleiding wordt hervormd en je zult kunnen kiezen om leraar te worden vanaf je achttiende door de educatieve masteropleidingen die in het leven geroepen worden, en ik verwacht daar ook veel van. We hebben toelatingsproeven ingevoerd voor het leraarschap. Deze zijn niet bindend. Nederland heeft ook dergelijke zaken gedaan; ze hebben een dipje gekend in het aantal inschrijvingen, maar nu gaan die weer omhoog.

Het is heel interessant – collega Celis, u verwees ernaar – om die krachten van Nederland en Vlaanderen te bundelen. We hebben ongeveer dezelfde structuur van het leraarschap, we hebben dezelfde uitdagingen. We kunnen campagnes voeren, maar we moeten vooral beleidsmaatregelen nemen die de aantrekkelijkheid van

dat beroep gaan verhogen. De platformen kunnen daarbij helpen, de hervorming van de lerarenopleiding kan daar uiteraard bij helpen.

Moet er nog meer gebeuren? Ja. Zoals jullie weten, is er een tijdsbestedingsonderzoek gevraagd door de sociale partners. We hebben nu de resultaten. Ik heb de sociale partners ook ontvangen om daarmee aan de slag te gaan, om te kijken welke extra maatregelen we moeten nemen in functie van die loopbaan. Ze hebben een aantal extra onderzoeksvragen gesteld aan de mensen die het onderzoek gedaan hebben, en samen met hen kijk ik op welk moment we de onderhandelingen ook effectief kunnen hervatten. Want het is zeker mijn bedoeling om daar hard aan verder te werken.

Ik wil wel nuanceren: het is niet zo dat we ondertussen geen maatregelen genomen hebben. We zijn effectief maatregelen aan het nemen die ook wel hun effecten zullen hebben. Ik hoop de komende maanden ook met de sociale partners nog een aantal extra voorstellen te kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, dank u wel voor het uitvoerig antwoord. Ik denk dat het overleg dat er geweest is met Nederland, inderdaad bijzonder positief is. Elke stap die gezet kan worden om het tekort aan te pakken, is natuurlijk een stap in de goede richting. U verwijst zelf natuurlijk naar een aantal initiatieven die al genomen zijn. Ik denk aan die lerarenplatformen: we hebben er 329. Volgens de cijfers zou 85 procent van vervangingen daarmee ingevuld kunnen worden. Ik neem aan dat dat ook gebaseerd is op realiteiten. Want het is natuurlijk nog maar vrij recent, er is nog niet zo veel ervaring om daar mee om te gaan.

U verwijst zelf natuurlijk naar het tijdsbestedingsonderzoek dat er geweest is. Ik denk dat dat een bron is van bijzonder veel informatie, en niet alleen over mensen die het lerarenberoep uitoefenen. Je krijgt immers ook een volledige kijk op hetgeen die mensen, voor en na, met hun job doen. Dat geeft toch wel mogelijkheden om ook daar te kijken waar we kunnen tussenkomen inzake verbetering.

Het overleg met de sociale partners rond dat tijdsbestedingsonderzoek is er geweest. Wanneer denkt u dat we kunnen verdergaan met het lerarenloopbaanpact, om het te kunnen bespreken en naar de commissievergadering te brengen? Want daar zit natuurlijk iedereen op te wachten.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, dank u wel voor uw uitvoerige uitleg. Het lerarenplatform is uiteraard een eerste stap in de goede richting. Maar het is voorlopig nog altijd een beetje een druppel op een hete plaat. Ik ga weer concreet naar de Scholengroep Stroom terugkeren: ruim voor de herfstvakantie waren in het basisonderwijs de leerkrachten vanuit dat platform al volledig aan bod gekomen. Dat is ook logisch. Zij hadden recht op tien in het kleuter- en zeven in het basisonderwijs, en met ruim drieduizend leerlingen en zeventien scholen is het logisch dat de ruimte daar heel klein is.

Wat mij ook wat zorgen baart, is dat de opgevraagde cijfers over deze legislatuur zeggen dat de instroom van nieuwe leerkrachten, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs, sterk daalt en dat de werkonzekerheid stijgt. Dat hangt allemaal aan elkaar, waardoor jongeren er niet voor kiezen om in het onderwijs te gaan. Uiteraard hebt u inspanningen gedaan, minister. Het is uiteraard ook niet allemaal uw schuld, maar ik denk dat we ook eens moeten kijken om met de netten te gaan samenwerken om die vacatures in te vullen. We hebben ook een aantal concrete voorstellen gedaan met het indienen van ons

plan Basisonderwijs, het document dat wij met onze fractie hebben ingediend rond de vliegtuigloopbaan en noem maar op.

De vaststelling is en blijft dat veel vervangingen onvoldoende of niet ingevuld raken, en dat zorgt voor een enorme werkdruk voor de scholen. Daarom herhaal ik nog eens mijn concrete vraag, minister: zult u na drie jaar onderhandelen landen met uw loopbaandebat voor het einde van de legislatuur? Scholen die hun leerplan niet kunnen implementeren binnen de drie jaar, worden op de vingers getikt door de inspectie.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de zorg voor voldoende en goed opgeleide leerkrachten, en daarmee samenhangend het loopbaanpact, is natuurlijk ook onze zorg. Het is voor de collega's van de commissie Onderwijs onnodig dat ik verwijs naar mijn vele vragen en tussenkomsten daarover.

Collega Vandenbergh, met een knipoog: ik heb de twee vorige ministers van Onderwijs daar ook geregeld over ondervraagd. Maar ik zeg het met een knipoog. Ik zag aan uw lichaamstaal dat ik dat er eventjes aan moest toevoegen.

Minister, u hebt er terecht naar verwezen dat u wel beslissingen hebt genomen – zoals het lerarenplatform, cao XI en nog een aantal andere beslissingen – op een pragmatische en diplomatische manier. Als het grote loopbaanpact deze legislatuur niet tot stand kan komen, hoop ik dat u minstens nog een aantal realistische, pragmatische maatregelen zult nemen.

Het Nederlands-Vlaamse overleg van een paar dagen geleden was een opportuniteit. En de taskforce die daar wordt opgericht, is dat natuurlijk ook. Mijn vraag is wat de juiste taakstelling van die taskforce is, en of er een bepaalde timing is afgesproken.

Voorzitter, minister, collega's, niets belet ons natuurlijk om ondertussen zelf ook regelmatig te spreken over de aantrekkelijkheid van een loopbaan in het onderwijs. Ik denk dat dat nog steeds niet verboden is en dat dat mogelijk ook kan bijdragen tot een juistere kijk op het beroep van leraar.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u zei in uw antwoord: 'Ik heb zelf weinig impact op het aantal jongeren dat start met de studies.' U hebt terecht onze aandacht erop gevestigd dat er een aantal goede maatregelen zijn genomen. Wij erkennen dat ook. De platforms zijn er een van. Het enige wat er nu al drie legislaturen niet gebeurt, is het lerarenberoep opnieuw onder de aandacht brengen bij jonge mensen, maar ook andere doelpublieken – ik denk dan aan mannen, mensen die zouden kunnen zijinstromen, mensen met een migratieachtergrond. Het is geleden van 2001 of 2002 dat de Vlaamse overheid nog eens een campagne heeft gevoerd. We doen dat ondertussen wel in de zorgsector, met resultaat. We moeten dat voor de politie en de andere veiligheidsdiensten. Voor onderwijs, waar wij als Vlaamse overheid toch een heel centrale rol te spelen hebben als derde betaler, zouden wij eens opnieuw de aandacht moeten vragen voor die positieve keuze voor het lerarenberoep. En dat moeten niet altijd 22- of 18-jarigen zijn die daarvoor kiezen. Er zijn nog hopen andere doelgroepen in onze maatschappij die daar positief voor zouden kunnen kiezen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, er zijn de laatste dagen inderdaad een aantal onderzoeken en cijfers verschenen in de pers. Het ging over de tekorten

en over de uitstroom. Iets langer geleden was er de werklasmeting of het tijdsbestedingsonderzoek. Er was ook een onderzoek over de verloning en een onderzoek over de extra leerkrachten die nodig zijn in de kleinste kleuterklassen.

Eén conclusie was zeer duidelijk: als we leerkrachten willen houden en als we extra leerkrachten willen aantrekken, zal het vooral belangrijk zijn dat we inzetten op werkbaar werk. Niet zozeer de verloning is een issue. Het gaat vooral om die extra ondersteuning op de klasvloer, ruimte om weer te kunnen lesgeven en niet te veel bezig zijn met allerlei andere zaken. En laat het nu net de keuze van de Vlaamse Regering geweest zijn om te gaan voor die lineaire loonsverhoging, terwijl van maatregelen die de job moeten verlichten en die het werk werkbaar moeten maken, in deze legislatuur bijzonder weinig in huis is gekomen.

Minister, welke maatregelen zijn er nog gepland om het werk op de werkvloer werkbaarder te maken voor leerkrachten? Uit de werklasmeting blijkt dat dit de belangrijkste vraag is van de leerkrachten.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst een kleine bedenking maken bij de kleine opmerking van de heer Vandenberghe over het aantal jongeren dat minder zou zijn ingestroomd in het onderwijs. Ik weet niet of u uw geschiedenis kent, maar het is voormalig minister Smet die het brugpensioen heeft afgeschaft in het onderwijs. Dat heeft tot gevolg dat meer dan 2500 leerkrachten boven 50 jaar in het onderwijs zijn gebleven die misschien anders op brugpensioen zouden zijn gegaan. Als er natuurlijk duizenden leerkrachten in het onderwijs blijven, dan kunnen er minder leerkrachten benoemd worden. Dat is een evidentie. We zien dat ook aan de cijfers. Sinds 2014 stijgt het aantal 50-plussers dat in het onderwijs blijft. Ik vind dat een goede zaak, want we hebben enorm veel handen nodig.

Betekent dit dat er minder leerkrachten zijn bij gekomen? Neen. Ik heb u de cijfers gegeven: plus 10.000 in het basisonderwijs op 8 jaar tijd en plus 2500 in het secundair onderwijs. Het aantal stijgt dus, maar mensen blijven langer aan het werk. Door de verhoging van de pensioenleeftijd zullen we ook in de komende jaren zien dat mensen langer aan de slag blijven.

Mevrouw Meuleman, u hebt gelijk dat als men langer aan de slag blijft, er ook moet worden gekeken op welke manier het werk werkbaar kan worden gehouden. Maar u mag niet vergeten dat we ook tijdens deze legislatuur al meer dan 30 miljoen euro in het gewoon onderwijs hebben geïnjecteerd om extra zorg mogelijk te maken, om extra handen in de klas mogelijk te maken. Het is ook zo dat we meer dan 50 miljoen euro extra investeren. U zegt dat het allemaal om lineaire loonmaatregelen gaat. Ik vind dat een opmerking die niet gepast is. Hadden we die loonmaatregel niet genomen, dan zouden de lonen in het onderwijs geen gelijke tred hebben gehouden met alle andere loonstijgingen. Dat vind ik onaanvaardbaar. In Nederland zien we trouwens dat de loonstijging in het basisonderwijs als effect heeft dat meer jongeren opnieuw kiezen voor die opleiding omdat ze zeker zijn dat ze werk hebben en dat de lonen stijgen.

Zo kom ik bij de heer De Ro, die een zeer terechte opmerking maakte. Ik heb trouwens al een jaar of twee geleden gezegd dat ik een campagne wil voeren, maar geen campagne zonder vlees. *(Opmerkingen)*

U begrijpt wat ik bedoel? Ik eet ook wel graag een steak met frieten, maar ik bedoel daarmee dat we met het parlement en met de regering initiatieven hebben genomen om de lerarenopleiding te hervormen. Het is mijn mening dat je maar zo'n campagne kunt voeren als die hervorming is goedgekeurd. Dat is nu zo. Ze gaat volgend jaar effectief van start. Dat biedt ook een hefboom, omdat je dan als 18-jarige die naar de universiteit gaat, onmiddellijk de keuze kunt maken om leerkracht te worden. Er worden een aantal nieuwe maatregelen genomen. De context is er. Binnenkort is het dus het moment om die campagne te voeren.

Zomaar een campagne voeren in volle hervorming, kon wat mij betreft niet. Het antwoord op uw vraag is dus zeker 'ja'. Ik ben trouwens blij dat u dit opmerkt.

Mijnheer De Meyer, u had een vraag over de timing met Nederland. We hebben afgesproken dat de Nederlandse minister en staatssecretaris bevoegd voor het leerplichtonderwijs op bezoek zullen komen in Vlaanderen. We zullen de genomen maatregelen naast elkaar leggen. Zij zullen ook onze platformen bekijken. De heer Vandenberghe zegt dat we nog niet zoveel voelen van die platformen, maar voor de platformen bestonden, was er de grote klacht met betrekking tot de vervangingen. Leerkrachten die vervangingen doen, zijn zeer werkonzeker. Ze hebben vaak maar een klein loon, zijn niet loonzeker en krijgen geen coaching. We slaan nu drie vliegen in één klap: 100 procent werkzekerheid, 100 procent zekerheid op coaching en 100 procent zekerheid op loon. Het is voor jongeren die starten in de job, erg belangrijk dat ze niet zomaar overal in het bad worden gegooid, dat ze weten dat ze een jaar werk zullen hebben en dat ze zeker zijn dat ze coaching zullen krijgen.

We hebben trouwens ook maatregelen genomen om de jobvastheid te versnellen. De tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) kan sneller. De vaste benoeming kan sneller. Dat zijn allemaal zaken bedoeld om jongeren in de job te houden.

Zijn er nog extra maatregelen nodig? Zeer zeker. De ene zegt dat ik moet landen met het loopbaandebat, de andere zegt dat ik moet landen met het loopbaanpact. Na een debat krijg je hopelijk een pact, maar een pact betekent in ons geval een goedkeuring tussen drie partijen, namelijk werkgevers, werknemers en de overheid. Als de sociale partners mij na het tijdsbestedingsonderzoek vragen om er grondig door te gaan in functie van eensgezindheid die ze willen vinden op het vlak van bepaalde maatregelen, dan vind ik het mijn plicht om daarop in te gaan.

Ik heb ze nu een keer gezien. Ondertussen worden de vragen beantwoord door de onderzoekers en ik hoop binnenkort weer aan tafel te gaan om de gesprekken ook inhoudelijk verder te zetten.

Collega's, ik vind niet dat we hier tijd verliezen. Ik durf zelfs te zeggen dat de maatregelen die deze regering genomen heeft om, zeker naar jonge leerkrachten toe, extra zekerheid te geven, een pak sterker zijn dan de maatregelen die in de vorige legislatuur genomen zijn. *(Applaus bij CD&V)*

Ofwel klappen jullie goed, ofwel niet.

Vera Celis (N-VA): Minister, opnieuw bedankt voor uw uitgebreide antwoord.

Ik denk niet dat het ter discussie staat dat we maximaal willen inzetten op het niveau en de kwaliteit van ons onderwijs. Die kan natuurlijk enkel gegarandeerd worden als we voldoende goed opgeleide en goed ondersteunde leerkrachten hebben.

Maandag is er na de gemeenteraad in Geel een delegatie jongeren naar mij gekomen die in de lerarenopleiding waren gestapt en die hun aanwezigheid op de gemeenteraad met een fotootje moesten bewijzen. Ik heb die jonge mensen natuurlijk aangesproken en gevraagd wat ze volgden en met hoeveel ze waren in de opleiding. Dat was zo'n leuke en enthousiaste bende. Ze waren met tachtig studenten aan de opleiding leerkracht lager onderwijs gestart, maar er waren er al enkelen gestopt en er gingen er nog enkelen stoppen. Uiteraard is dat bijzonder cliché, dat weet ik ook, maar diegenen die er waren, waren bijzonder, bijzonder gemotiveerd. Ik heb hen allemaal een hart onder de riem gestoken, nog maar eens de getuigenis afgelegd en, zoals mijnheer De Meyer ook gevraagd

heeft, gezegd hoe interessant het beroep is. Ik hoop dan ook dat we met de nodige maatregelen, die wij kunnen nemen, die mensen daadwerkelijk tot hele goede leerkrachten kunnen scholen. *(Applaus bij de N-VA)*

Steve Vandenberghe (sp.a): Alvast bedankt voor het mooie applaus op voorhand. *(Gelach)*

Minister, ik ben het regelmatig met u eens, maar ik vind het een beetje kort door de bocht om uw collega Pascal Smet met alle zonden van Israël te beladen.

Minister Hilde Crevits: Het is wel zo.

Steve Vandenberghe (sp.a): Het tekort aan leerkrachten komt ook voor een groot stuk door de werkonzekerheid en de gebrekkige aantrekkelijkheid van de job.

Minister Hilde Crevits: Dat is niet waar. Dat is niet correct. Dat is écht niet correct.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik zal afsluiten met één concreet voorbeeld. Mijn kabinetsmedewerker is een uitstekende leerkracht Frans in het secundair onderwijs – ik heb het even over het secundair onderwijs –, die na vele jaren van interim naar interim, van school naar school en van pakket naar pakket te gaan, moegetergd is.

Minister Hilde Crevits: Wie heeft er de poules afgeschaft? De sp.a. Komaan zeg! *(Rumoer)*

Steve Vandenberghe (sp.a): Oké, maar wij moeten daar wel toekomstgericht oplossingen voor zoeken. Vandaar dat ik erop aandring om werk te maken van dat loopbaanpact en om concrete beslissingen te nemen, en vooral zoals de mensen in het werkveld dat vandaag vragen: 'Wij willen dat voelen op een gestructureerde manier.' Dat ontbreekt vandaag de dag nog te veel en ik stap daar niet van af.

Nu mogen jullie nog eens applaudisseren. *(Applaus bij sp.a. Rumoer bij de N-VA)*

De voorzitter: Fractievoorzitter, misschien moet u uw fractie tot de orde roepen, want dit loopt uit de hand.

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het beleid voor hoogbegaafde leerlingen

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, mijn vraag gaat inderdaad over hoogbegaafde leerlingen en over de manier waarop we met hen moeten omgaan in ons onderwijs. Er wordt te gemakkelijk gezegd dat het allemaal einsteins zijn die hun plan wel zullen trekken, maar dat is toch niet het geval. Ook zij hebben aandacht nodig.

Het project Talent is nu met een onderzoek bezig en zij bevragen hoe sterk- en hoogbegaafde leerlingen de eerste graad secundair onderwijs beleven. In oktober of november 2017, een jaar geleden, vond een eerste meetmoment plaats en wij hebben daar deze week de eerste resultaten van kunnen lezen. Die resultaten zijn op twee aspecten een beetje verontrustend. Ten eerste: wat we eigenlijk al wisten is dat die leerlingen, zeker de hoogbegaafden, wat op hun honger blijven zitten, dat ze te weinig uitdagingen vinden, te weinig leershonger krijgen, niet gemotiveerd raken door het aanbod en er ook geen energie uit halen. Ze blijven dus op hun honger zitten.

Het frappantste is dat dit al gebeurt bij de aanvang, namelijk in de eerste maanden van het eerste jaar van het secundair onderwijs en nochtans is voor deze leerlingen ook alles nieuw. Het is een ander gegeven, er wordt op een andere manier lesgegeven, het is meestal een nieuwe school, nieuwe vrienden en nieuwe leerstof, maar na twee maanden beginnen zij al op hun honger te zitten. Dat is toch wel een verontrustend gegeven en dat is niet nieuw.

We hebben nog al gehoord van ouders, van leerkrachten, van directies, van leerlingen, van begeleiders dat deze kinderen in het onderwijs onvoldoende aan hun trekken komen. Dat is ook de reden waarom ik samen met collega Van Dijck vanuit de N-VA een conceptnota heb ingediend in de commissie Onderwijs die we nog zullen bespreken.

Minister, hoe gaat u in uw beleid de begeleiding en uitdaging voor deze kinderen mee opnemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de conceptnota betreft, heb ik aan de voorzitter van de commissie Onderwijs gevraagd om die snel te agenderen. Ik weet dat ik geen impact heb op de agenda omdat die wordt bepaald door de leden van het parlement, maar ik vind de problematiek zeker belangrijk genoeg om er een uitgebreid debat over te hebben dat wat langer is dan de beperkte tijd die mij toegemeten is voor het beantwoorden van een actuele vraag.

Er is een tweede voorafgaande bemerking die ik wil maken. U hebt het genuanceerd gebracht, maar toen ik de ronkende koppen zag boven het artikel, heb ik toch meteen gevraagd om de opmerkingen van mensen zoals Pedro De Bruyckere in ogenschouw te nemen. Ze vragen om toch met enige nuance naar het onderzoek te kijken. Het gaat over één meetmoment bij de start van het eerste jaar in het middelbaar onderwijs. We zullen moeten afwachten hoe het verder evolueert. Kijk ook naar de positieve zaken, want bijvoorbeeld leerlingen die hoogbegaafd zijn, zijn even enthousiast als hun klasgenoten. Er staan dus ook een paar positieve dingen in.

Maar, collega Krekels, ik zal u geruststellen: ik deel uw onrust omdat we zien dat leerlingen die hoogbegaafd zijn, een school of een klas voor bijzondere uitdagingen stellen en omdat die leerlingen ook recht hebben op zorg op maat. Als ik zie hoe men in Vlaanderen globaal kijkt naar een zorgbeleid in een school, dan is dat spijtig genoeg vooral gefocust op leerproblemen van kinderen en leerachterstanden die er zijn, terwijl de definitie die wij in Vlaanderen hanteren van een goed zorgbeleid, helemaal niet beperkt is tot leerachterstanden. Elk kind heeft recht op gepaste maatregelen. Dat is de reden waarom er zoveel aandacht is voor differentiatie in de klas.

Ik ben met mevrouw Meuleman een paar jaar geleden op bezoek geweest bij een project in Oudenaarde waar alle leerkrachten van de lagere school een opleiding kregen om met hoogbegaafde kinderen om te gaan. Een van de positieve effecten was dat er plots meer tijd was, ook voor de andere kinderen. Het gaat dus ook vaak om de manier waarop je een groep in een klas aanpakt.

We moeten inderdaad, veel meer dan vandaag, de focus leggen op het feit dat zorg niet alleen zorg is voor wie leerachterstand heeft, maar ook zorg voor wie extra uitdagingen nodig heeft. Mevrouw Krekels, ik denk dat er een paar hefbomen zitten in maatregelen die deze regering heeft genomen.

Een eerste maatregel is het decreet Leerlingenbegeleiding. Vanaf dit schooljaar is een goede leerlingenbegeleiding voor elke leerling van belang, terwijl het vroeger geen erkenningsvoorwaarde was voor de school, zeker niet in het secundair onderwijs.

Een tweede maatregel zijn de nieuwe eindtermen die nog moeten worden goedgekeurd in het parlement. Ik ben er vrij gerust in dat het ambitieniveau en de lat van deze eindtermen zeer uitdagend en hoog zijn. Het is ook de eerste keer dat wij uitbreidingsdoelen bepalen voor bijvoorbeeld Nederlands.

Een derde maatregel is de hervorming van het secundair onderwijs met in de eerste graad de drie V's. U zult van V-woorden houden, maar één van de drie V's is 'verdiepen'. Dat betekent dat binnen het eerste en tweede jaar van het middelbaar onderwijs aan leerlingen die nood hebben aan die verdieping, die extra uitdagingen nodig hebben, ze ook moeten kunnen worden geboden. We zullen erop toezien dat dit gebeurt. Het is even belangrijk als andere zorg die nodig is, namelijk de zorg om leerlingen te versterken. De drie – versterken, verkennen en verdiepen – staan met elkaar in verhouding en bieden mogelijkheden om inzake hoogbegaafdheid iets extra's te doen de komende jaren.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, het is inderdaad zo dat er een aantal maatregelen zijn genomen en dat de focus van deze regering en van uw beleid is gericht op zorg voor elk kind. Maar in het kader van het M-decreet is het zo dat scholen zich vooral richten op kinderen die omwille van een mentale of fysieke beperking specifieke onderwijsbehoeften en ondersteuning nodig hebben en zo het gemeenschappelijk curriculum, of eventueel de individuele leerlijn, hanteren.

En dat is eigenlijk een beetje het probleem. Want daardoor ligt de focus vooral op die kinderen en worden de hoogbegaafde kinderen wat vergeten. Dat wil niet zeggen dat er geen goede praktijken te vinden zijn in scholen.

Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd met verschillende actoren naar aanleiding van onze conceptnota, komt heel sterk naar voren dat er vraag is naar drie zaken. Ten eerste, de kennis van de leerkracht. We zullen moeten inzetten op de lerarenopleiding, maar evengoed op de prioritaire nascholingen, om ervoor te zorgen dat de kennis van de leerkrachten over hoogbegaafdheid kan worden uitgebreid. Ten tweede vragen zij een platform om kennis, maar ook materiaal en goede praktijken, te delen en te ontplooiën. Ze willen een werkplatform waar ze kunnen samenzitten om die zaken in orde te brengen. Ten derde zijn er de leerlingenkenmerken. Waarom zouden we de leerpsychologische kenmerken, zoals hoogbegaafdheid, ook niet opnemen in de leerlingenkenmerken, zodat er in het basisaanbod van de basiszorg ook voor deze kinderen voldoende tijd en ruimte kan worden gemaakt? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bogovic heeft het woord.

Franc Bogovic (Open Vld): Minister, u verwees er al naar: ronkende krantenkoppen. Wat waren die? 'Ze hebben minder zin om naar school te gaan, de leerstof interesseert hen niet en plezier in het studeren hebben ze al helemaal niet.' Zeer ongenueanceerd. Maar los daarvan kunnen we niet om de studie heen. En het zijn eerste resultaten, akkoord. Maar binnen de studie gaat het om een vrij grote groep, ongeveer 10 procent van de mensen die deelnamen aan de studie.

Daarnaast, en om iets meer nuance te brengen, zal ik professor Wouter Duyck quoten: "We zijn een kenniseconomie, en dus moeten we het hebben van onze grijze massa." Vandaag is er nog geen structureel en systematisch beleid om meer- en hoogbegaafde kinderen te stimuleren en aan boord te houden.

Minister, welke initiatieven zijn mogelijk om deze specifieke leerlingen meer te stimuleren, om hen een meer stimulerend onderwijsaanbod en een leukere schoolervaring te geven?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u verwijst zeer terecht naar het project dat we samen hebben bezocht in Oudenaarde. Daar is er inderdaad een scholengemeenschap die daarop al enorm inzet. Maar dat toont meteen ook het arbitraire karakter aan. Zelfs in die scholengemeenschap waren er al scholen die meer inspanningen deden en andere die nog steeds zoiets hadden van 'we hebben al zoveel moeite om zwakkere leerlingen extra begeleiding te geven, we kunnen het ons niet permitteren om ook voor die groep nog iets speciaals te doen'. Je voelt daar echt nog wat weerstand. Dat is een reëel probleem op het terrein. Er is heel veel willekeur en afhankelijkheid van de goodwill van de mensen die daar op een of andere manier wel of net geen interesse voor hebben.

Minister, er moet vanuit het beleid een heel duidelijk signaal komen dat ook die groep belangrijk is en niet mag worden vergeten en dat het niet zomaar iets vrijblijvend is waarvoor je al dan niet kiest om op in te zetten. Want dat is vandaag niet het geval.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik ben heel tevreden dat u duidelijk stelt dat de maatregelen die wij hier in het parlement nemen, altijd maatregelen geweest zijn die belangrijk en nodig zijn voor alle kinderen. Elk kind is belangrijk, ook de 2 tot 3 procent leerlingen in ons onderwijs die hoogbegaafd zijn.

Ik ben heel tevreden dat u hebt opgesomd welke maatregelen we hier al hebben genomen. Ik vul aan dat we nóg maatregelen hebben genomen. Zo hebben we flexibele trajecten mogelijk gemaakt in ons onderwijs, net om in te spelen op die specifieke leernoden, ook van hoogbegaafde leerlingen. Want het gaat om het inspelen op specifieke leernoden van leerlingen. En, mevrouw Krekels, ook het M-decreet moet in de breedte worden gelezen en is niet enkel en alleen geschreven voor leerlingen die moeilijker mee kunnen, maar ook voor leerlingen die hoogbegaafd zijn. Want de Sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren) gaan niet enkel en alleen over differentiëren, maar ook over dispensereren. En dit is een maatregel die kan worden toegepast voor leerlingen die hoogbegaafd zijn.

Minister, u hebt verschillende maatregelen opgesomd die reeds genomen zijn op het vlak van de leerlingenbegeleiding. Nu is het belangrijk dat u ervoor zorgt dat er op het terrein aan de slag wordt gegaan met alle mogelijkheden die wij vanuit het parlement hebben gecreëerd, die u ook mee hier op tafel hebt gelegd en die wij hier hebben goedgekeurd. Leerkrachten moeten zich professionaliseren en zich bekwamen tot het omgaan met de diversiteit binnen onderwijs, zodat er ook aandacht is voor deze groep van leerlingen die hoogbegaafd zijn. Hun specifieke leernoden moeten ook een plaats krijgen.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor alle aanvullende opmerkingen. Ik las in de krant in antwoord op deze problematiek een reactie van een vertegenwoordiger van een van onze onderwijsverstrekkers. Die zei dat ze, als ze de keuze hadden, dan toch wel zouden focussen op de kinderen die achterstand hebben. Ik vind dat eigenlijk niet terecht en ik heb me ook wat kwaad gemaakt toen ik die passage las, net omdat, en ik verwijs naar mijn eerste tussenkomst, onze hervormingen erop gericht zijn om aandacht te geven aan elk kind. Elk kind moet uitdagingen hebben. Als je geen uitdagingen geeft aan een kind dat niet zo goed studeert, dan is dat fout, maar als je geen uitdagingen geeft aan een kind dat probleemloos studeert, dan ben je ook totaal fout bezig.

Collega Helsen, zoals u zegt, moeten we dus inderdaad scholen daarvan overtuigen. Ik vind dat vertegenwoordigers van onze onderwijsverstrekkers ook niet zulke uitspraken mogen doen, want dit is natuurlijk de kerntaak van ons

onderwijs: proberen elk kind maximaal zijn talenten of kennis of kunde te doen ontplooien.

Ik ben zeker bereid om naar een aantal voorstellen te kijken. Mevrouw Krekels, eerst en vooral, akkoord wat aandacht voor de opleiding betreft. Geen probleem. Als u het hebt over prioritaire nascholing, akkoord, maar in feite behoort het omgaan met leerlingen die extra uitdagingen nodig hebben en de vraag hoe je die biedt, tot de kernopdracht van iedereen die leraar wordt. Ik laat nu eventjes 'hoogbegaafdheid' aan de kant. Het is ook moeilijk voor een West-Vlaming om dat woord tien keer na elkaar correct uit te spreken.

Dat zou dus eigenlijk niet zo speciaal mogen zijn. We zullen daarover vrijdag al overleggen met onze onderwijsverstrekkers. Ik zal ervoor zorgen dat er met onze opleiders wordt gesproken en we spreken vrijdag ook met een aantal ouders van hoogbegaafde kinderen.

De opmerking die u maakt over de SES-kenmerken (sociaal-economische status), daar heb ik wat meer moeite mee. De SES heeft natuurlijk te maken met kwetsbaarheidsfactoren, en je kunt perfect een hoogbegaafd kind zijn dat in een kwetsbaar gezin opgroeit. Het ene heeft met het andere eigenlijk niets te maken. Wat ik wel wil doen, is het volgende. Ik haak daarmee ook in op wat collega Meuleman zei: het is een beetje arbitrair, de ene school doet het, de andere niet. Ik denk dat het nuttig zou zijn om in de werking van onze ondersteuningsnetwerken expertise inzake hoogbegaafdheid binnen te brengen. Ik ben ook bereid om, vanaf het moment dat dat mogelijk is, daarvoor in een budget te voorzien, zodat we in elk netwerk, want ze zijn nu toch al Vlaanderendekkend, die expertise hebben. Als die expertise er is, komt ze in de scholen en zal ze zo gemakkelijker tot bij de leerkrachten komen.

We kunnen er nog over discussiëren in de commissie, maar voor mij is deze piste interessanter dan het zomaar verbinden aan leerlingenkenmerken, omdat het wat mij betreft niet het ene of het andere is. Het is niet zo dat, als je mama geen diploma heeft, je niet hoogbegaafd kunt zijn. Dat zijn dus zaken die kunnen worden gecombineerd. We kunnen daar verder over discussiëren, maar in elk geval vind ik wel dat de expertise, die vandaag heel versnipperd aanwezig is in Vlaanderen, Vlaanderenbreed bekend moet zijn, zodat scholen in de toekomst ook gemakkelijker toegang krijgen.

Wat tot slot uw voorstel betreft om info te delen, we hebben een schitterend digitaal platform, KlasCement. Dat weet u. We zijn in overleg met de mensen van KlasCement om te bekijken of ze daar op een aparte plaats al info over kunnen geven. Dat gebeurt eigenlijk al, maar misschien is het nog onvoldoende bekend.

Collega Bogovic, ik hoop dat ik met deze aanvullende antwoorden ook een antwoord heb gegeven op de vraag die u stelde, namelijk wat ik bijkomend zal doen.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel. De scope van deze vraag is inderdaad te beperkt om alles te kunnen behandelen. U hebt heel veel antwoorden gegeven waarop ik uiteraard heel graag zou ingaan, maar die ene minuut laat me dat niet toe.

Wat die SES-kenmerken en die leerlingenkenmerken betreft, dat is net het onderscheid dat wij misschien ook wel willen maken. De SES-kenmerken, dat zijn inderdaad de sociaal-economische kenmerken van de leerlingen, maar wij zouden eigenlijk kenmerken meer aan het individu, aan de leerling op zich willen verbinden. Daarom spreken we over die leerpsychologische kenmerken, want dat is hoogbegaafdheid, maar dat zijn evengoed kinderen met dyslexie of andere leerproblemen, die daarmee eventueel extra begeleiding zouden kunnen krijgen binnen die basiszorg. Dat lijkt me inderdaad iets waarover we verder kunnen

discussiëren in de commissie. Ook dat gegeven van die ondersteuningsnetwerken moeten we zeker meenemen. Ik kijk dus erg uit naar de verdere bespreking van onze conceptnota in de commissie, en dank de voorzitter al op voorhand voor het zo snel mogelijk agenderen ervan. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aanwending van privaat spaarkapitaal voor overheidsinvesteringen

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, dit weekend werd mijn aandacht getrokken door het zoveelste artikel over de enorme omvang van de spaarboekjes in ons land. Die bedraagt intussen 264 miljard euro. U weet dat ik ook herhaaldelijk op federaal niveau voorstellen heb gedaan om dat geld binnen de context van de overheid te kunnen aanwenden, zonder natuurlijk aan het private eigendom te raken. In de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen zijn we nu zover dat we het eerste kaderdecreet daarover hopen af te werken en het voor het einde van het jaar rond te krijgen.

Maar er is ook een tweede luik, dat over financieringsinstrumenten gaat. Hoe kunnen we dat kapitaal aantrekken? Omdat er zo veel privaatmiddelen – in dit geval spaarboekjes – beschikbaar zijn en omdat we in Vlaanderen ook een autonome fiscale bevoegdheid hebben inzake personenbelasting, is mijn oog gevallen op de idee of belastingverminderingen een instrument zouden kunnen zijn om die middelen binnen de context van overheidsinvesteringen aan te trekken. We kunnen binnen de autonome bevoegdheid die Vlaanderen heeft in de personenbelasting wel degelijk belastingverminderingen toekennen, als er een raakpunt is met de eigen bevoegdheden.

Bent u, minister, bereid om die fiscale piste mee te onderzoeken? En wilt u parallel met de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen bekijken of dit een gunstig element kan zijn om financieringsinstrumenten te ontwikkelen in de context van meer overheidsinvesteringen ten bate van het algemeen belang van de Vlaamse burger?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ja, ik ben daarin uitermate geïnteresseerd. Er staat op dit moment meer dan 250 miljard euro op de spaarrekeningen. Dat is ruw geschat zes keer de Vlaamse begroting. We zouden uiteraard graag zien dat dat geld naar onze economie gaat, dat we daarmee kunnen ondernemen en jobs en welvaart kunnen creëren. Dat kan deels via het bancaire circuit en ook via de beurs. De vraag is nu hoe we spaarders kunnen overtuigen om in overheidsprojecten te beleggen. Ook ik ben daarmee op dit moment in mijn eigen stad bezig.

We kunnen natuurlijk spaarders alleen overtuigen als het risico laag is en het rendement voldoende. Anders doen ze dat niet. Dat kunnen we als overheid stimuleren door belastingen te verminderen of een vrijstelling van personenbelasting te bieden, of via de roerende voorheffing. Maar dat is een federale bevoegdheid, zoals u weet. We kunnen natuurlijk in Vlaanderen gerichte belastingverminderingen bieden. Ik wil dat gerust onderzoeken, maar daarvoor liggen nog geen plannen op tafel. Belangrijk is ook de budgettaire impact.

Maar, zoals u weet, mijnheer Daems, moeten we het niet alleen bij de overheid zoeken. Ik ben een heel groot voorstander van de financiering van energieprojecten,

en daarvoor kunnen we bij de burgers heel veel geld mobiliseren. De praktijk wijst ook uit dat in Kortrijk en Kuurne, en ook in andere steden, burgers bereid zijn om te investeren in hernieuwbare energie en daarvan een mooi rendement krijgen. Dat zien we ook bij werknemers, zoals bij Volvo in Gent. Ik heb trouwens aan de minister van Financiën gevraagd om de dividendvrijstelling voor aandeelhouders van coöperatieven te verhogen, en dat is ook gebeurd met 640 euro per jaar voor het aanslagjaar 2019.

Het spreekt voor zich dat ik altijd opensta voor meer voorstellen. U bent de voorzitter voor de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen. Ik wil gerust meewerken aan ideeën en projecten, en ik sta daar zeker voor open. Ik ben dan ook van Open Vld, mijnheer Daems.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Ik dank de minister voor zijn 'openheid'.

Ik wil de collega's in de plenaire vergadering toch even meenemen in de volgende redenering, die waarschijnlijk de collega's van de N-VA en anderen ook wel zal interesseren. Als je de piste van roerende voorheffing, vermindering of kwijtschelding, zou volgen – dit is trouwens een federale bevoegdheid, dus die beheren wij niet – dan zou, binnen de context van individueel spaargeld dat naar overheidsinvesteringen gaat, bij een dividenduitkering een deel via die roerende voorheffing naar de federale overheid gaan.

Als je daarentegen een belastingvermindering gebruikt, dan is dat netto-netto. Dan is er helemaal geen contact met de federale entiteit. Met andere woorden – en collega Diependaele is de financiële expert – stel dat je in dividendentermen een percentage van de inbreng zou geven als belastingvermindering, dan is dat netto-netto voor de investeerder. En dan komt die federale overheid daar niet meer in tussen. En dan kan je wel degelijk een manier vinden waarbij het rendement voor de private spaarder groter is dan vandaag en de kost voor de overheid lager is dan vandaag, waar ze zich nu meer dan dat percentage zou financieren. Het klinkt wat ingewikkeld, maar een goed verstaander heeft maar een half woord nodig.

Dus ik dank u dat u het denkspoor van belastingvermindering – heel uitdrukkelijk: belastingvermindering – niet uitsluit, integendeel, dat u wil meewerken. Ik zal dat ook aan mijn collega's van de commissie Alternatieve Financiering voorleggen, om op een of andere manier de link te leggen en misschien een of ander instrument uit te werken dat ons allemaal goed zou kunnen uitkomen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Dank u wel, voorzitter. Dat er initiatieven nodig zijn om de overheidsinvesteringen op te krikken, daar zijn we het allemaal over eens. De overheidsinvesteringen in België en in Vlaanderen zijn te laag. Het staat effectief zelfs in de missie van onze commissie Alternatieve Financiering – waarvan degenen die hier zullen tussenkomen allemaal lid zijn, denk ik – dat het publieke investeringspeil van Vlaanderen significant verhoogd moet worden. Daarvoor moeten we alle mogelijkheden aanwenden, denk ik.

We hebben daarover in diezelfde commissie een interessante hoorzitting gehad, onder meer met betrekking tot het denkspoor van de inbreng van privaat kapitaal, waarvan verschillende vormen bestaan: burgers, overheden, fondsen... Er is ook een interessante OESO-studie uit 2015 die we daar te zien hebben gekregen, omtrent de incentives voor overheidsinvesteringen en privaat kapitaal. Ik denk, mijnheer Daems, dat we die oefening moeten maken, maar wel met alle aspecten, de voordelen en de nadelen. Want die OESO-studie beschrijft ook, heel

terecht, een aantal nadelen die vasthangen aan het ongecontroleerd inbrengen van privaat kapitaal, om het zo maar even te zeggen.

Het mag wat ons betreft zeker geen puur alternatief zijn voor klassieke overheidsinvesteringen. Want ook dat hebben we geleerd in de hoorzitting van de commissie Alternatieve Financiering: klassieke overheidsinvesteringen zijn voor een aantal projecten zelfs goedkoper dan werken met privaat kapitaal vanwege de vraag naar het hoger rendement en de risicowaardering, waarnaar u al verwees, minister.

Dus, ik ben altijd bereid om daar met een open gemoed naar te kijken. Dat hebben we ook in de commissie Alternatieve Financiering afgesproken. Maar ik zou er toch op willen aandringen dat we als eerste stap dit jaar kunnen landen met het kaderdecreet. Dat zou al een grote stap voorwaarts voor onze overheidsinvesteringen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Het is een beetje een dubbel spoor. Want het mobiliseren van spaargeld, dat is een principe dat we sowieso allemaal genegen zijn. Daar staan we achter, dat steunen we. Ik wil dat idee zeker eens bekijken. Maar er is een verschil om dat te doen voor pure overheidsinvesteringen en wat u voorstelt met betrekking tot energie, wat niet per se overheidsinvesteringen moeten zijn. Dat zijn twee verschillende dingen. Ik denk dus dat we dat onderscheid goed voor ogen moeten houden.

Ik wil daar slechts twee opmerkingen bij maken. Eerst en vooral, we hebben dat in de hoorzitting ook gehoord, is er op dit moment voldoende geld voorhanden. Er zijn voldoende financierders. Pensioenfondsen over heel de wereld en dergelijke zijn bereid om dat geld uit te lenen. Dus er is wel genoeg geld. Dat kan natuurlijk op korte termijn veranderen. Maar wat je natuurlijk wil, is dat geld rechtstreeks van bij de spaarder, zonder tussenpersoon, in de economie of richting die overheidsinvesteringen krijgen. Daar kan je maatregelen voor nemen. Zo is er al beslist in het zomerakkoord dat de roerende voorheffing voor dividenden tot 640 euro gelijkgeschakeld wordt met spaargeld. Dat is al gebeurd.

Maar waar je wel voor moet opletten – en dat is gewoon een bemerking, dat gaat niet in tegen wat u zegt – is dat je ook heel goed uitlegt aan de mensen dat ze moeten beseffen dat ze daarmee een ander risico nemen. Er is in het verleden al een zeker Arco-dossier geweest waarbij men eigenlijk tegen de mensen gezegd heeft dat het ging om spaargeld, terwijl het dat niet was. Het was wel degelijk een belegging. Dat zijn twee fundamenteel verschillende dingen. En dat moet je natuurlijk voldoende uitleggen aan de mensen: als ze dat doen, hetzij voor overheidsinvesteringen, hetzij voor private investeringen, dat ze dan misschien een hogere opbrengst krijgen maar ook een groter risico nemen. Maar het is zeker iets om verder uit te benen, zoals afgesproken in de commissie, de komende maanden.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik hoor dat er inderdaad wel wat bereidwilligheid is om dat te onderzoeken. Ik denk ook dat dat belangrijk is. Er is geld dat daar staat, waarvoor mensen een rendement zoeken.

Dat is net het mooie dat ik aanhaal. Mijnheer Diependaele, ik geef u gelijk, er is een verschil tussen via de overheid of via private initiatieven, zij het ook in coöperatieven, die zeker wat betreft energie op dit moment heel succesvol zijn. Er zijn ongelooflijke voorbeelden waarbij in een heel korte tijd burgers, gewone mensen, geen institutionele investeerders, vrij snel geen grote bedragen, ik geef

dat toe, ter beschikking stellen van energieprojecten die onmiddellijk van start kunnen gaan met een mooi rendement van 4 tot 5 procent. Dat houdt niet zo verschrikkelijk veel risico in. Dat hebben we de mensen ook duidelijk gezegd.

Er zijn zelfs projecten waar men in kan investeren waarvan het rendement hoger ligt dan door zonnepanelen op je eigen dak te leggen. Dat is natuurlijk ook de bedoeling niet, zeker niet, zoals de heer Gryffroy vanmorgen nog in de commissie zei, wanneer we dat dan nog eens beginnen ondersteunen met certificaten.

We moeten dat dus goed bekijken. Zeker als het gaat over gerichte belastingverminderingen ben ik daar ook duidelijk in. We willen dat zeker onderzoeken. Mijn kabinet en de administratie staan daarvoor open.

Maar we moeten natuurlijk wel zorgen dat we de budgettaire impact voor de overheid niet uit het oog verliezen. Het is goed om spaargelden te mobiliseren en ervoor te zorgen dat we de personenbelasting, de onroerende voorheffing of gelijk wat gaan verminderen. De inkomsten zijn voor Vlaanderen. Maar als we daar een budgettair gat mee slaan, dan hebben we er ook niets mee gewonnen. Dan hebben we wel spaargeld gemobiliseerd maar hebben we een gat in onze eigen begroting gecreëerd.

Sowieso staan we open voor alle mogelijkheden. De spaarquote in ons land is een van de hoogste van Europa en zelfs wereldwijd. Wij hebben inderdaad geld dat moet kunnen dienen. De mensen vragen dat ook. Als ik daar mensen over aanspreek, dan zegt men dat men bereid is om te investeren in een warmtenet, in een zonnepark of in een windmolenpark als men daar gegarandeerd een stukje rendement voor krijgt en als men daar een beperkt risico mee neemt.

Mijnheer Daems, werkt u maar naarstig voort in uw commissie. Wij zijn altijd bereid om u te helpen en u te ondersteunen.

Rik Daems (Open Vld): Mijn vragen zijn natuurlijk nooit onschuldig. Ik heb al een model ontwikkeld waarmee ik u hoop te overtuigen, minister en collega's van de commissie, dat er budgettair een interessante situatie te creëren valt waarbij je belastingverminderingen gebruikt als rendement op investeringen. Dat klinkt wat sibillijns maar het klopt wel. Stel dat je een dividend niet als dividend uitkeert maar als belastingvermindering in percentage op een investering, dan is er netto netto, dan kan je dat percentage lager houden dan de financiering vandaag van uw overheidsschuld, waardoor je zelfs winst maakt op uw budget.

Bon, ik weet dat dat wat ingewikkeld klinkt. Ik zal dat voorleggen in de commissie voor alternatieve financiering nadat ik uiteraard eerst even overlegd heb met de collega's.

Maar de boodschap die ik nu wil geven, is de volgende. Vlaanderen heeft fiscale autonomie. Laten we ze gebruiken want, als we heel eerlijk zijn, doet men federaal veel te weinig om die 264 miljard euro te mobiliseren ten dienste van de bevolking.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen
– 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

**ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie
– 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, er wordt voorgesteld om de algemene besprekingen van het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen, en van het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie samen te voegen tot één enkele algemene bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, we hebben inderdaad vorige week in de commissie twee ontwerpen van decreet goedgekeurd. Ik wil er toch even kort iets over zeggen.

Het eerste is vrij kort. Het gaat over directe lijnen en directe leidingen. Voor degenen die de commissie niet volgen, wil ik wel even kort uitleggen waarom we dit zeer interessant vinden. We maken het heel vaak mee, bijvoorbeeld wanneer het gaat over windenergie, windparken of zonneparken, dat alle geproduceerde elektriciteit terug in het net gekoppeld wordt maar 20 meter verder is er een bedrijf dat die elektriciteit zou kunnen gebruiken en alle elektriciteit van het net moet nemen.

Dus zou het veel logischer zijn dat er een directe koppeling is tussen de productie enerzijds en het verbruik anderzijds. Momenteel kan dat niet maar met dit ontwerp van decreet kan het wel. Dat betekent uiteraard dat er moet worden gesleuteld aan de ondersteuningsmechanismen. Wanneer een bedrijf de elektriciteit rechtstreeks kan inkopen, kan het daarmee een groter voordeel doen dan wanneer die via het net moet worden ingekocht of rechtstreeks moet worden geïnjecteerd. Dat wordt ook erkend in dit ontwerp van decreet.

Dit geldt natuurlijk enkel voor nieuwe installaties maar ik kan me inbeelden dat in de toekomst dit ook voor bestaande installaties een optie zou kunnen zijn. Ik ga geen voorbeelden geven maar u kent ongetwijfeld allemaal zonneparken of windparken in uw omgeving die momenteel rechtstreeks de elektriciteit die zij produceren, in het net injecteren en waarbij het betreffende bedrijf nog altijd de elektriciteit van het net moet afnemen. Onder de voorwaarde dat de onrendabele top voor de resterende periode wordt herberekend wanneer men op dat moment een bijkomend profijt of voordeel zou doen, zou ook voor bestaande projecten dit concept van directe lijnen en leidingen kunnen worden toegepast. Voor alle duidelijkheid, dat is nog niet opgenomen in dit ontwerp van decreet. Ik heb in de commissie dan ook voorgesteld om eerst te evalueren hoe goed het loopt voor nieuwe projecten, om dan de toepassing door te trekken naar bestaande installaties.

Het tweede ontwerp van decreet gaat over diverse bepalingen inzake energie. Men heeft het soms wel eens over de potpourri inzake energie omdat men alles wat men deze legislatuur niet kwijtgeraakt in één groot decreet houdende diverse bepalingen stopt.

Gisteren zijn een aantal ondernemers van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) hier stage komen volgen bij een aantal collega's. Zij hadden het erover dat wetgeving soms heel traag verloopt en vroegen zich af wat de invloed is van een parlementslid in bepaalde decreetgeving. Ik heb aan de persoon die ik die dag begeleidde, uitgelegd dat er zoiets bestaat als een decreet diverse bepalingen. Dit ontwerp van decreet gaat over zes onderwerpen die wij vanuit de commissie hebben behandeld. Die behandeling is gestart als een vraag om uitleg en is uiteindelijk uitgemond in een ontwerp van decreet. Die verschillende decreten heeft men ingeschoven in een decreet diverse bepalingen. Dus zeggen dat we vanuit het parlement, vanuit de commissie geen enkele invloed kunnen hebben op het werk, op de decreetgeving, is niet juist. We hebben dat wel.

Ik overloop even heel kort de hervorming van het energielandschap. Dat stond niet in het regeerakkoord maar is er gekomen als gevolg van bepaalde omstandigheden. We zijn met verschillende mensen en partijen beginnen nadenken, daar was toen, 18 maanden geleden, heel wat over te doen in de media. Er waren een aantal zaken waarin duidelijk efficiëntiewinsten konden worden geboekt bij de distributienetbeheerder die nog altijd de eigenaars is van de leidingen en de kabels en het operationele, Eandis en Infrax. We hebben afspraken gemaakt over de homogene afbakening van de werkingsgebieden, de samenstelling van raden van bestuur, de remuneratie van directiecomités enzovoort. Dit staat niet in het regeerakkoord maar op een bepaald moment voelde men dat er van onderuit iets moest gebeuren, via de commissiewerking en via andere actoren. Maar daarmee boeken we wel een besparing van 125 miljoen euro op jaarbasis door de fusie van de twee operatoren. Dat betekent ook dat de systeemkost van onze elektriciteitsfactuur verlaagt, en daar is het uiteindelijk om te doen. Dat betekent ook dat onze structuur transparanter wordt en dat er van onze energie-infrastructuur geen eenheidsworst wordt gemaakt. We hebben niet alle distributienetbeheerders gefuseerd, we hebben enkel de operatoren gefuseerd, de distributienetbeheerders behouden hun eigen DNA.

Een volgend item is de heroriëntatie van de energiehuizen. Dat onderwerp is al sinds begin 2017 in herhaaldelijke vragen van mevrouw Taeldeman besproken. Onze partij was daar in het begin zeer voorzichtig in, we vroegen ons af wat we daarmee zouden doen.

Uiteindelijk lezen we na debatten, hoorzittingen en zo in het ontwerp van decreet dat een aantal taken aan de energiehuizen worden toegewezen. We willen vooral tot een uniek en laagdrempelig energieloket komen. Ik denk dat dit ook is wat de bevolking vraagt. We willen lokaal een uniek en laagdrempelig energieloket hebben. Dat komt uit de dynamiek in de commissie.

De vraag naar regelluwe zones voor energie wordt al sinds begin 2016 gesteld. Toen is die vraag aan voormalig minister Turtelboom gesteld. We hebben toen over proeftuinen gesproken. Ik heb het er gisteren nog over gehad met een ondernemer die mij heel de dag heeft gevolgd.

Hij heeft een idee, maar vraagt zich af of dit kan worden getest. Eigenlijk is zijn idee heel logisch. Het past perfect in de discussies die we al verschillende keren in de commissie hebben gevoerd. Hij heeft 1500 vierkante meter dak dat hij vol zonnepanelen zou kunnen leggen. Hij gebruikt echter enkel het gelijkvloers van dat appartementsgebouw. Daarboven liggen nog andere appartementen. Dat dak is eigenlijk eigendom van de vereniging van mede-eigenaars. Hij zou ook al zijn mensen met elektrische wagens laten rijden. Hij is een project gestart met de naam Utopia. Die wagens kunnen echter niet vlakbij het appartementsgebouw parkeren. Daarvoor zouden ze 500 meter verder moeten rijden, want daar ligt nog een parkeerloods waar de wagens kunnen staan. Mits akkoord van de vereniging van mede-eigenaars, droomt de man ervan elektriciteit op het dak te kunnen produceren en de elektrische wagens 500 meter verder op te laden, niet fysiek met een kabel maar met een iPod.

Wat hij nodig heeft om dit te testen, is wat we eigenlijk al lang vragen, namelijk regelluwe zones voor energie. Zijn concept bestaat nog niet. Het is nog niet uitgewerkt en het is ook moeilijk met een eenduidige regelgeving uit te werken. We moeten het eerst durven testen. Dat testen kan door middel van een regelluwe zone. Dat betekent dat we de wetgeving tijdelijk en in een beperkte geografische zone even buiten werking kunnen stellen om nieuwe concepten onder voorwaarden te testen en te onderzoeken. De voorwaarde is natuurlijk dat we niet beginnen te raken aan sociale bescherming en dergelijke. De voorwaarden om voor een dergelijke regelluwe zone in aanmerking te komen, staan in dit ontwerp van decreet.

Mijn vierde punt betreft een item dat we nog niet zo lang geleden, op 16 mei 2018, in de commissie hebben besproken. Het betreft de vrijgave van kadastrale gegevens. We hebben vanuit de markt moeten vaststellen dat windprojectontwikkelaars die een stuk grond interessant vinden dat nog niet door een andere projectontwikkelaar is ingenomen zich afvragen van wie dat stuk grond is en op zoek gaan naar de kadastrale gegevens. Ze botsen dan echter op de privacy-wetgeving. De gemeentebesturen vertellen hen dat ze niet aan die gegevens kunnen komen. We stellen echter vast dat een aantal andere projectontwikkelaars met gemeentelijke banden en gemeentelijke aandeelhouders wel aan die gegevens geraken. Soms moeten ze gewoon telefoneren naar een bevriende gemeentesecretaris of een bevriend gemeenteraadslid. Het level playing field is, met andere woorden, niet aanwezig. De ene krijgt het en de andere krijgt het niet.

Uiteindelijk is er in het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie voor geopteerd dat we het voor het maatschappelijk belang belangrijk vinden dat iedereen die er in verband met dit type van projecten om vraagt het recht heeft te weten wie de eigenaar van een stuk grond is.

Ik wil benadrukken dat we hier over een maatschappelijk belang en niet over het algemeen belang spreken. Dat is een heel duidelijke keuze. Het algemeen belang is duidelijk gedefinieerd, zelfs tot op het niveau van de Europese Unie. We zouden dan in een situatie kunnen terechtkomen waarin een projectontwikkelaar die in het algemeen belang heeft vernomen van wie een stuk grond is en met die mensen een akkoord heeft gesloten, zou kunnen stellen dat hij in het algemeen belang wil dat er ondanks eventuele ruimtelijke beperkingen een windmolen op kan worden gezet.

Minister, het gaat om een maatschappelijk belang. U zou hierover technisch overleg plegen met federaal minister van Financiën Van Overtveldt. De vraag is of het, los van het maatschappelijk belang, noodzakelijk is dat de Vlaamse overheid en de federale overheid een protocol of een ander formulier ondertekenen om ervoor te zorgen dat windprojectontwikkelaars of andere projectontwikkelaars in verband met hernieuwbare energie allemaal evenveel recht hebben om de kadastrale gegevens te krijgen.

Een vijfde punt gaat over de 'energy performance of buildings' (EPB). We stellen vast dat als mensen een nieuw huis bouwen, ze daar zo snel mogelijk naartoe verhuizen. Zo moeten ze niet tegelijk huur betalen en hun nieuwe woning al afbetalen.

Wat zegt de regelgeving? Je moet je EPB-aangifte indienen, ofwel op het einde van de vergunningsplichtige werken, ofwel zes maanden na ingebruikname. Het is de korte datum die telt. Het kan perfect zijn dat zes maanden nadat je in de nieuwbouw woont, de zonneboiler of de PV-panelen bijvoorbeeld nog niet zijn geplaatst. Dan kom je niet aan je vooropgestelde E-peil. Als de EPB-aangifte dan toch wordt opgemaakt en digitaal doorgestuurd, kan het zijn dat je straks nog een boete krijgt van 2500 euro omdat je nog niet hebt voldaan aan de laatste EPB-plichtige werken die nodig zijn om een bepaald E-peil te kunnen halen. Vandaar dat we die zes maanden hebben verlengd tot twaalf maanden.

Nog belangrijker, hoe vaak gebeurt het niet dat mensen een oudere woning kopen en na een deel van de werken te hebben uitgevoerd, al verhuizen? Het is bewoonbaar, maar nog niet af. Een renovatie duurt soms veel langer dan een nieuwbouw, dat weet iedereen. De periode van zes maanden is daar verlengd naar vijf jaar. Dat is een heel belangrijk signaal voor de burger. Als je verhuist naar een nieuwbouw of een oudbouw, maar je bent nog niet helemaal klaar om een bepaald E-peil te kunnen halen, dan krijg je tot vijf jaar respijt voor een renovatie en tot twaalf maanden voor een nieuwbouw voor je een boete krijgt omdat je nog niet met alles in orde bent. Ik noem dit: meer ruimte geven aan mensen voor minder stress.

Dan nog het renovatieadvies. Ik heb het even opgezocht, het is een vraag van 11 maart 2015 aan de minister. Ik ben blij dat het er uiteindelijk is. Mevrouw Taeldeman heeft die vraag vaak gesteld. Wat is het energieprestatiecertificaat (EPC)? Een EPC heb je nodig als je je woning wil verkopen. Voor de gekste prijzen kun je al een EPC-verslag krijgen, maar iedereen weet dat een EPC-verslag niet altijd het niveau behaalt dat het zou moeten hebben. Mensen gaan dan heel emotioneel iets kopen om dan achteraf vast te stellen dat er nog heel wat kosten zijn om het op een enigszins deftig E-peil te krijgen.

We hebben toen al gevraagd dat het mogelijk moet zijn, omdat het bijvoorbeeld ook in Nederland gebeurt. Als je een EPC-verslag hebt, moet dat worden gekoppeld aan een renovatieadvies. Daarin staat een opsomming van de belangrijkste werken die zouden moeten gebeuren om een bepaald E-peil te bekomen, gekoppeld aan een grove budgetraming. Als je een prachtig gelegen charmante woning wilt kopen, weet je dan tenminste dat je er bijvoorbeeld nog veel kosten aan hebt. Dan kun je op voorhand beter inschatten welk totaal vermogen je nodig hebt.

Er staat ook iets heel praktisch in over appartementsgebouwen. Er was vaak discussie over een EPC dat men moest maken bij de verkoop van één appartement. Dan moest men telkens de volledige berekening maken van alle gemeenschappelijke delen, terwijl je de gemeenschappelijke delen eigenlijk kunt beschouwen als één blok. En je appartement is dan een individuele berekening bij het EPC.

Minister, ik ben blij dat we dit vandaag kunnen stemmen. Er staan zes voorstellen in die in de commissie zijn uitgewerkt. Het ene komt van onze partij, het andere komt van CD&V. Ik ben blij dat we onze voorstellen om naar vijf jaar te gaan voor innovatie en naar twaalf maanden voor nieuwbouw, maar ook onze regelluwe zones, onze kadastrale gegevens, terugvinden in dit ontwerp van decreet. Dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, ik heb hier niets aan toe te voegen. Maar ik heb wel nog een vraag. Bij de finale nalezing door de diensten van het parlement werd nog een taalfout gevonden. Een amendement is daarvoor niet nodig, maar er moet wel een technische correctie gebeuren. Ik moet die als minister zelf vragen hier in dit parlement.

Het ontwerp van decreet werd in de commissie aangenomen op 24 oktober 2018. Bij nazicht van de tekst blijkt dat in artikel 46, punt 3 en punt 5, tweemaal het woord 'de' te veel staat. Dat zou technisch moeten worden gecorrigeerd. Ook de data van de diverse decreten zullen moeten worden ingevuld omdat wij kort na elkaar over twee decreten stemmen. Daarom moeten er veranderingen worden aangebracht aan de nummeringen.

Ik zal dit overmaken aan de diensten. Jullie weten allicht wel wat jullie zelf hebben gezegd dat er moet veranderen.

Bij dezen vraag ik de goedkeuring voor de technische aanpassing, voorzitter.

De voorzitter: Minister, ik heb mij even geïnformeerd hoe het nu juist werkt met technische correcties. Ik zal dat straks vermelden. Als er geen bezwaar is, zal dat gewoon passeren.

Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, vanuit mijn fractie had ik ook een korte tussenkomst voorbereid. Maar ik verwijs naar de heer Gryffroy, die op een uitmuntende wijze alle punten heeft overlopen wat betreft het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie. Ik wil hem daarvoor bedanken. Het is inderdaad belangrijk om te zien dat een aantal van onze initiatieven in de commissie uitmonden in een decretaal initiatief. Mijnheer Gryffroy, ik bedank u voor de collegialiteit en voor het vermelden hiervan in de plenaire vergadering. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen – 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1664/1)*

– De artikelen 1 tot en met 16 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie – 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1678/1)*

– De artikelen 1 tot en met 45 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Ik maak bij artikel 46 de bemerking, van minister Tommelein, dat er een technische correctie wordt voorgesteld. Heeft iemand bij die technische correctie een bezwaar? *(Nee)*

– Artikel 46 wordt zonder verdere opmerkingen aangenomen.

– De artikelen 47 tot en met 64 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de verdeling van de reserves van de krachtens de AKBW erkende vrije fondsen op het moment van de overname van het beheer en van de betaling van de kinderbijslag door een deelentiteit

– 1682 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de verdeling van de reserves van de krachtens de AKBW erkende vrije fondsen op het moment van de overname van het beheer en van de betaling van de kinderbijslag door een deelentiteit.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1682/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheids-overdracht tussen de kinderbijslagfondsen

– 1685 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheidsoverdracht tussen de kinderbijslagfondsen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1685/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over toegankelijkheid en gelijke kansen voor personen met een handicap, naar aanleiding van het Gentse mobiliteitsbeleid

– 1708 (2018-2019) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Wonen, Armoedebelief en Gelijke Kansen over het verzoekschrift over toegankelijkheid en gelijke kansen voor personen met een handicap, naar aanleiding van het Gentse mobiliteitsbeleid.

Mevrouw van der Vloet, verslaggever, heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Op 11 mei 2018 werd een verzoekschrift ingediend over toegankelijkheid en gelijke kansen voor personen met een handicap, naar aanleiding van het Gentse mobiliteitsbeleid.

Ten gevolge van het nieuwe mobiliteitsbeleid van de stad Gent kan de verzoeker, als inwoner met een zware motorische handicap en medische aandoening, zich nog moeilijk verplaatsen. De structurele toegankelijkheids- en mobiliteitshindernissen zijn volgens hem in strijd met het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

Dit verzoekschrift werd op 23 mei 2018 ontvankelijk verklaard, en werd op 21 juni 2018 ten gronde behandeld, met het oog daarop het standpunt van de minister, Liesbeth Homans, te vragen. Op 4 oktober is dat dan besproken in de commissie.

Het antwoord van de minister geeft aan dat de tekst van het verzoekschrift tweeledig is. Het betreft enerzijds de aanvraag tot redelijke aanpassingen die de verzoeker richten aan de stad Gent en anderzijds de vraag naar algemene beleidsaanpassingen, op zowel lokaal als regionaal niveau. Over de lokale materie heeft de minister, gelet op de bevoegdheden en de autonomie van het lokale bestuur, zich op dat vlak niet uitgesproken. Het is finaal ook een rechtbank die over de redelijkheid moet oordelen wanneer een gevraagde aanpassing wordt geweigerd. De verzoeker doet verder een reeks voorstellen om de toegankelijkheid voor personen met een handicap te verbeteren. Hierop heeft de minister dan in vier thema's een antwoord gegeven.

De commissie beslist eenparig dat het antwoord van de minister ook kan aansluiten bij het antwoord van de commissie en beslist zo het antwoord over te maken aan de indiener.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor
betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs
– 1750 (2018-2019) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, we hebben vanmiddag inderdaad een voorstel van resolutie ingediend vanuit de sp.a-fractie, betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs. U hebt het voorstel inmiddels ook op uw bank gevonden. We denken dat het inderdaad aangewezen is om dit voorstel vandaag bij hoogdringendheid te behandelen, en dit om drie redenen.

Ten eerste vanwege wat zich heeft afgespeeld. Het schouwspel rond de benoeming van een nieuwe gouverneur in Oost-Vlaanderen is ontaard tot – laat ons eerlijk zijn – een ordinair politiek moddergevecht.

Ten tweede vanwege tegenstrijdige verklaringen die ook vandaag nog zijn afgelegd vanuit de verschillende regeringspartijen over hoe die procedure zoals ze vandaag bestaat, gevoerd moet worden en of er al dan niet fouten zijn gemaakt tijdens het doorlopen van deze procedure.

Ten derde denken we dat het hoogst twijfelachtig is dat de Vlaamse Regering er in deze omstandigheden in kan slagen om de lopende procedure tot een goed en vooral tot een rechtszeker einde te brengen.

Ik denk dat het daarom nodig is om als parlement onze verantwoordelijkheid te nemen en om in de geest van wat er reeds kamerbreed is afgesproken in 2013, namelijk te zorgen voor een benoemingsprocedure waarbij transparantie vooropstaat, waarbij er ook een reële rol is weggelegd voor dit parlement, het aangewezen is om ons voorstel, dat aanleunt bij de huidige procedure maar wel een aantal fundamentele ingrepen doet met oog op die transparantie, met oog op die objectiviteit en met oog op het effectief realiseren van een sleutelrol voor het Vlaams Parlement, bij hoogdringendheid te bespreken. Zo kunnen we de regering toelaten effectief te komen tot het aanduiden van een nieuwe gouverneur van Oost-Vlaanderen die boven elk partijpolitiek gewoel staat.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Joris Vandenbroucke en Kurt De Loor betreffende de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs naar de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen – 1664 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen inzake energie – 1678 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de verdeling van de reserves van de krachtens de AKBW erkende vrije fondsen op het moment van de overname van het beheer en van de betaling van de kinderbijslag door een deeltentiteit

– 1682 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
103 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheids-overdracht tussen de kinderbijslagfondsen
– 1685 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
103 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 november 2018 om 14 uur, onder de weldeskundige leiding van voorzitter Peumans.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.41 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Karin Brouwers, Herman De Croo, Ward Kennes, Elke Sleurs, Ludo Van Campenhout, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Rob Beenders, Stefaan Sintobin: familieverplichtingen;

An Moerenhout, Martine Taelman, Bart Van Malderen, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Jenne De Potter, Yamila Idrissi

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart

Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen,

Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants